

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROFESNÍ ETIKA PŘÍSLUŠNÍKA VĚZEŇSKÉ
SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY**

Autor práce: Jiří Pfauser

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. František Šnitr

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jiří Pfauser

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Profesionální etika příslušníka Vězeňské služby České republiky

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Professional ethics of the Prison Service member Czech Republic

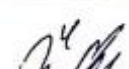

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): František Šnitr, Mgr.

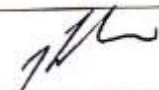

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2020

Cíl bakalářské práce:

Cílem práce je porovnat, jak jsou dodržovány a porušovány etické zásady příslušníků vězeňské služby ČR při přímém výkonu služby. Jakým způsobem jsou příslušníci vězeňské služby informováni o zásadách profesní etiky a jak se s nimi vyrovnávají po stránce pracovní i soukromé.

Student: Jiří Pfauser	10.4.2020	
Vedoucí práce: Mgr. František Šnitr	14.4.2020	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	29.6.2020	
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	4.7.2020	
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	7.7.2020	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Františku Šnitrovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Dále bych chtěl poděkovat za poskytnutí informací a podkladů pro mou práci všem kolegům a za jejich ochotu a věnovaný čas.

V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu po celou dobu mého studia.

ABSTRAKT

PFAUSER, J. *Profesní etika příslušníka vězeňské služby České republiky: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 67 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. František Šnitr.

Klíčová slova: etika, profesní etika, kodex profesní etiky příslušníka vězeňské služby, etické principy, humanizace, recidiva

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou etického chování v reálném prostředí. Řešením práce je hloubkové pochopení konání příslušníků Vězeňské služby České republiky v problematice etiky a etického chování. Vyhodnocení probíhalo na základě řízených rozhovorů u sedmi příslušníků Vězeňské služby České republiky. Výsledky ukazují, že dodržování etických principů a Kodexu profesní etiky zaměstnance a příslušníka Vězeňské služby České republiky se v realitě uplatňuje velice problematicky. V závěru jsou uvedena další související témata (duševní hygiena příslušníků, recidiva vězňů a prosazování humanizace ve vězeňství), která vyplynula a také ovlivňují práci příslušníků české vězeňské služby při dodržování etických norem.

ABSTRACT

PFAUSER, J. *Professional ethics of the Prison Service member Czech Republic*, České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 67 p.
Supervisor: Mgr. František Šnitr.

Key Words: Ethics, professional ethics, professional code of conduct for prison service staff, humanization, recidivism.

The submitted bachelor's thesis is dealing with the issue of ethical behaviour in the real environment. Its purpose is to reach an in-depth understanding of actions that were performed by the members of the *Prison Service of the Czech Republic* regarding ethics and ethical behaviour. The process of analysis was based on the methodology of *Pen and paper interviews* with seven prison service officers. The results have shown that the upholding of the professional code of conduct for prison service staff is problematic. The final part includes other topics that have arisen during the research. These topics involve officers' mental hygiene, recidivism of inmates, and promoting the humanization in the prison system. All the aforementioned aspects influence the work of the members of the Czech prison service and their ability to follow the ethical norms.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
1.1 Cíl bakalářské práce	10
1.2 Metodika bakalářské práce.....	10
2 Výklad pojmů.....	12
2.1 Základy filosofie	12
2.2 Etika	12
2.3 Etické kategorie.....	13
2.3.1 Morálka	13
2.3.2 Mravnost	13
2.4 Profesionální etika.....	14
3 Etický kodex.....	16
3.1 Profesionální etický kodex	16
3.2 Fungování vězeňského systému a důležitost etického kodexu v tomto prostředí.....	17
4 Bezpečnostní sbory	19
4.1 Příklady porušení etických zásad při přímém výkonu služby.....	19
5 Rozbor situace dle Etického kodexu VSČR.....	21
6 Vlastní výzkum	29
6.1 Vyhodnocení řízených rozhovorů	32
Závěr	41
Seznam použitých zdrojů	45
Seznam zkratk	47
Přílohy	49

Úvod

V rámci vykonávání svého povolání příslušníka Vězeňské služby České republiky jsem se setkal s problematikou profesní etiky zahrnující dodržování etických principů v reálné praxi.

Toto prostředí je specifické, kde platí jasná pravidla. Dá se říci, že je to prostředí téměř bez přístupu veřejnosti a s jinými hodnotami. Čas plyne pomaleji a vězni mají dostatek času na přehodnocení svých činů, kterých se dopustili.

Hlavním posláním věznic je, podle zákona o Vězeňské službě, dodržování pořádku, kázně a bezpečnosti. Současné vězeňské prostředí prochází procesem humanizace, které s sebou přináší mnoho změn. Tento pojem je třeba dostat nenásilnou formou do podvědomí obou stran – jak osobám omezeným na svobodě, ale také do podvědomí všech zaměstnanců VSČR.

Podstatou tohoto kvalitativního výzkumu bylo zaměření se na hloubkové pochopení a porozumění lidského chování a konání příslušníků VSČR k problematice etiky a etického chování.

Proč a či skutečně dochází k porušení etických principů ve vězeňském prostředí a jak se s touto problematikou příslušníci vypořádají v tomto neobvyklém pracovním prostředí.

Chtěl bych na základě anonymních řízených rozhovorů zjistit, jak také ostatní příslušníci VSČR jsou seznámeni s etikou a etickými principy, zda se jimi řídí a jestli vznikají etická dilemata při přímém výkonu služby.

Jak se tato problematika v reálném prostředí řeší a jaké to má následky pro příslušníky jak po pracovní stránce, tak po stránce soukromé.

Využiji tedy znalost prostředí a mé přátelské kolegiální kontakty a pokusím se o získání reálných dat, která v závěru své bakalářské práce vyhodnotím.

V úvodu jsou uvedeny teoretické poznatky základních pojmů, poté následuje vlastní práce, jež je rozdělena do několika částí podle navržených výzkumných předpokladů a s nimi související problematika.

Jednotlivé části jsou zakončeny celkovým shrnutím týkající se daných témat: dodržování etických principů v reálném prostředí věznice, humanizace vězeňství a recidiva.

V závěrečné části bakalářské práce jsou vyhodnoceny stanovené výzkumné předpoklady, vedlejší cíle a konečné shrnutí.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

1.1 Cíl bakalářské práce

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jak jsou dodržovány či porušovány etické zásady příslušníků Vězeňské služby ČR při přímém výkonu služby.

Jakým způsobem jsou příslušníci vězeňské služby informováni o zásadách profesní etiky a jak se s nimi vyrovnávají po stránce pracovní i soukromé.

Snahou bylo pochopení vnímání světa příslušníků VSČR a jejich pohledu na problematiku etiky a etického chování. A to nejen po stránce teoretické, ale především z pohledu reálného praktického využívání etických principů ve vězeňství.

1.2 Metodika bakalářské práce

V bakalářské práci se na základě metody kvalitativního výzkumu propojují teoretické poznatky s reálným pracovním prostředím příslušníků VSČR.

V literárním přehledu bakalářské práce je popsán vývoj a problematika etiky a souvisejících pojmů, převážně z pohledu pracovního prostředí příslušníků VSČR. Poznatky o daných tématech, sloužící jako podklad pro praktickou část, jsou zpracovány z české i zahraniční odborné literatury.

Stanovené výzkumné předpoklady:

1. **předpoklad** – v reálném prostředí VSČR dochází k porušování etických zásad
2. **předpoklad** – příslušník VSČR jedná prioritně dle zákona, a tím ho upřednostňuje před etickým chováním
3. **předpoklad** – přílišným prosazováním humanizace vězeňství dochází ke snižování respektu vězňů k příslušníkům VSČR
4. **předpoklad** – recidiva vězňů úzce souvisí s humanizací vězeňství
5. **předpoklad** – práce ve věznici je významně náročné pracovní prostředí pro příslušníky VSČR

Kvalitativní výzkum probíhal pomocí řízených rozhovorů. Vybral jsem si pro svůj výzkum 7 zkušených kolegů, kteří jsou či byli zaměstnáni ve vězeňském prostředí v různých pracovních zařazeních.

Rozhovory se uskutečnily vždy odděleně s jedním respondentem, a to písemnou formou. Respondenti měli tak dostatek času a prostoru na důkladnou odpověď a nebyli jí nijak svázáni a ovlivněni okolím.

Celkově bylo získáno 7 anonymních výzkumných vzorků během dvou měsíců na začátku roku 2021. Řízené rozhovory jsou vloženy v příloze této bakalářské práce.

Jednotlivé otázky v řízeném rozhovoru jsem rozdělil do kategorií podle stanovených výzkumných předpokladů.

Otázky v řízeném rozhovoru nebyly striktně seřazeny podle pořadí jednotlivých stanovených výzkumných předpokladů, ale podle metodicky vedeného rozhovoru, jehož účelem nebylo pouze získání diagnostických informací, ale byl to prostředek navázání důvěrného kontaktu s dotazovaným. A tím získání skutečně reálných podkladů k výzkumu.

2 Výklad pojmů

2.1 Základy filosofie

Filosofie a věda mohly vzniknout teprve tehdy, když lidé uspokojili své základní fyziologické potřeby. A tak měli volný čas i pro jiné věci a myšlenky než jen pro získání prostředků k obživě. Pravděpodobně k tomu poprvé došlo u kněží v Egyptě.¹

Zrod specifického fenoménu „západní filosofie“ má svůj původ v Řecku. Znaky života politického (polis – obec) se vyznačují svobodou myšlenek, konfrontací, otevřeností k rozhovoru, možností odpovědnosti, vědomím svobody, dobrovolným přijetím zákona, vůlí k riziku a osobním rozhodováním. Hlavní myšlenkové pochody vedly k dobrým mravům, jež se projevovaly úctou, vděčností a soucitem.²

Proměnu obrazu jedince oproti řeckému myšlení přineslo křesťanství. Řecké myšlení, které je charakteristické svojí strohou vírou v osud, křesťanství přináší přesvědčení o tom, že svět nepochází z obecné a nutné zákonitosti, nýbrž ze svobodného tvůrčího slova Božího: „Budiž!“ Člověk stojí uprostřed mezi smyslově hmotným světem těles a mezi světem nadmyslově duchovním. Lidská duše už není chápána pouze jako rozum (jako tomu bylo v řecké filosofii), ale zároveň jako vůle a schopnost svobody a lásky.³

2.2 Etika

Pojem „etika“ je odvozen ze starořeckého slova „étos“, což znamená mrav, obyčej, zvyk nebo také charakter. Zabývá se studiem mravního chování, mravního cítění, mravních norem a hodnot a mravních povinností. V nejširším slova smyslu se jedná o studium morálních jevů. Studuje určitý stav mravnosti v rovině individuální a také společenské. Jak lidé tyto skutečné hodnoty přijali a jak je dodržují.

Etika jako teoretická disciplína je rozdělena do dvou částí:

- Axiologie (z řeckého axia = hodnota), teorie dobra, zla a morální hodnoty
- Deontologie (z řeckého deon= co má být), teorie povínavání na straně druhé.⁴

¹ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 14.

² MATURKANIČ, Patrik. *Základy etiky: vybrané otázky z praktické filosofie : vysokoškolská učebnice*. Terezín: Vysoká škola aplikované psychologie, 2018, s. 16.

³ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 36.

⁴ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 99.

2.3 Etické kategorie

Existuje několik rozličných členění etiky či dělení, a to z různých pohledů:

- Empirická etika (hédonismus, utilitarismus a pragmatismus)
- Etika dělená dle transcendentní diferenciacce (etika ctnostní, etika hodnot, existencialistická etika a diskusní etika)
- Analytická etika (pozitivismus, emotivismus, deskriptivismus).⁵

2.3.1 Morálka

Je chápána jako souhrn mravních norem chování ve vztahu ke společnosti (vnější – sociální morálka) a ve vztahu sama k sobě (vnitřní morálka). Výsledkem mravního hodnocení je morálka vysoká, nebo nízká neboli amorální. Morálka plní trojí základní funkci: **poznávací** (poznávání člověka v mezilidských vztazích), **regulativní** (reguluje chování jedince) a **humanizační** (lidské citění, jež člověka zušlechťuje).⁶

2.3.2 Mravnost

Hlavním předmětem zkoumání etiky je právě mravnost, která je produktem čistého praktického rozumu. Fenomén mravnosti zaměstnával filozofy všech dob. V mravním hodnocení jsou veliké rozdíly a protiklady, to již dávno víme z historie. Jaké konkrétní skutky se hodnotí jako záporné či kladné? Které činy se oslavují jako hrdinské a které se odsuzují jako hanebné zločiny? Existuje však základní rozlišení mezi dobrem a zlem, právem a bezprávím. Mezi tím, co se má a co se nemá dělat. Je to praskutečnost, které si je lidstvo vědomo všude a ve všech dobách. Jedná se o tzv. obecnou lidskou zkušenost.⁷

Každý člověk žije ve společnosti ve vzájemných vztazích. A proto připisuje nejen sobě, ale i ostatním tzv. mravní hodnotu. Hodnotí jednání jako dobré, či špatné, chválí, schvaluje, nebo naopak kárá a odmítá. Mravně posuzuje. Toto lidské morální hodnocení se týká také sociálních útvarů, jako např. institucí, politických stran, zákonů, ustanovení atd.⁸

⁵ MATURKANIČ, Patrik. *Základy etiky: vybrané otázky z praktické filozofie : vysokoškolská učebnice*. Terezín: Vysoká škola aplikované psychologie, 2018, s. 18.

⁶ MATURKANIČ, Patrik. *Základy etiky: vybrané otázky z praktické filozofie : vysokoškolská učebnice*. Terezín: Vysoká škola aplikované psychologie, 2018, s. 19.

⁷ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filozofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 52.

⁸ MATURKANIČ, Patrik. *Základy etiky: vybrané otázky z praktické filozofie : vysokoškolská učebnice*. Terezín: Vysoká škola aplikované psychologie, 2018, s. 19.

Všeobecné poznání dobra a zla, které spontánně a samozřejmě užíváme ve styku s ostatními, označujeme jako svědomí. Jedná se o předpoklad, že každý ví, co je dobré a co je špatné – alespoň ve všeobecném slova smyslu. A zároveň předpokládáme, že každý rozhodně ví, že je nutno konat dobro a zlo nekonat. Jedná se o tzv. nepodmíněnou závaznost mravního nároku dobra.⁹

Mravní hodnocení činů předpokládá hledisko dobrovolnosti. Vždycky předpokládáme, že jednající je v určitém slova smyslu pánem svého jednání.¹⁰ K nedobrovolnosti může dojít z důvodu donucení nebo pod určitým nátlakem. Potom dochází k mravnímu hodnocení, které není svobodné (nejedná samostatně), a tím není plnohodnotné.¹¹

Z hlediska etiky je zásadní, že následky každého chování jedince jsou podrobeny morálnímu hodnocení (či odpovědnosti).¹² Určování dobra a zla se nemá dít zcela iracionálně (libovolně), nýbrž racionální argumentací. Jaký je etický obsah celé odpovědnosti, za co jsme odpovědní a komu jsme odpovědní? Jaká jsou kritéria této odpovědnosti?¹³

Etika a získání etických principů v rodině nemůže být aplikováno na větší skupinu. Je třeba si uvědomit, že země není rodina. Předpoklad toho, že vláda může být dle vlastního uvážení stejným správcem, jako jsou rodiče, znamená, že vláda či stát může rozdělit odměny a tresty s plným vědomím dopadu důsledků, které z toho vyplývají. Nezamýšlené důsledky mohou být překvapivější, čím složitější je společnost.¹⁴

2.4 Profesní etika

Profesní etika je souborem etických kodexů. Pro správné spolužití v moderní společnosti je nezbytnou nutností, nebo spíše i povinností, respektování všech jejich souvisejících pravidel. A to při výkonu všech rozličných profesí či povolání.¹⁵

⁹ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 54.

¹⁰ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 54.

¹¹ MATURKANIČ, Patrik. *Základy etiky: vybrané otázky z praktické filosofie : vysokoškolská učebnice*. Terezín: Vysoká škola aplikované psychologie, 2018, s. 20.

¹² HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 55.

¹³ MATURKANIČ, Patrik. *Základy etiky: vybrané otázky z praktické filosofie : vysokoškolská učebnice*. Terezín: Vysoká škola aplikované psychologie, 2018, s. 20.

¹⁴ SPENCER, Herbert. *The Principles of Ethics*. N Meridian ST: Liberty Fund, 1978, s. 53.

¹⁵ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 99.

Příslušníci každé profese mají právo na určitou míru osobní nezávislosti, ale musí si uvědomit, že žádnou odbornou nebo soukromou aktivitu zcela nelze oddělit od zájmu jejich instituce.¹⁶

¹⁶ LEHMANNOVÁ, Martina, ed. *Etické kodexy*. [Brno]: Český výbor ICOM, 2014, s. 33.

3 Etický kodex

Důležitým profesním závazkem je loajalita ke kolegům a k zaměstnavateli, ta musí být založena na respektování základních etických principů, které se vztahují k profesi.

Schärer Martin R.¹⁷ je přesvědčený, že každá seriózní profese musí mít či spíše potřebuje svůj etický kodex a sama jeho existence je velmi prospěšná.

Posláním, dalo by se i říci vznešeným posláním, kterým je práce policisty či pracovníka vězeňské služby, je především: ochrana života, svoboda a bezpečnost občanů – což je to nejcennější, co člověk může mít.¹⁸

Etický kodex (metodický návod) soustřeďuje pravidla a povinnosti policisty při jeho kontaktech s veřejností, na které se může odvolávat při výkonu svých úkolů a svého poslání. A zároveň doplňuje odbornou úroveň základního vzdělání, jež poskytují policejní školy Ministerstva vnitra České republiky.¹⁹

3.1 Profesionální etický kodex

Hovořit o povinnosti zavedení profesního etického kodexu např. u kuchaře, kadeřnice či zedníka je absurdní. I přesto, že se jedná o velmi důležitá zaměstnání, bez jejich výkonu bychom si dnešní život jen sotva dovedli představit. Ovšem, když pochybí lékař, právník nebo bankéř, musí být z profesního hlediska posouzen dle platného zákona a zároveň podle dodržení profesního etického kodexu. A také nejspíš dojde k morálnímu odsouzení veřejného mínění kolegů.²⁰

Odborné služby každé profese musí být kvalitní a pohotové.²¹

Smyslem a posláním etických kodexů policie je přispívat k vytváření takového vztahu mezi občany a policií, který je založen na vzájemné důvěře. Důsledné dodržování principů etického kodexu policisty je v pluralitním demokratickém státě podmínkou úspěšného plnění úkolů.²²

¹⁷ LEHMANNOVÁ, Martina, ed. *Etické kodexy*. [Brno]: Český výbor ICOM, 2014, s. 12.

¹⁸ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 6.

¹⁹ DUFKOVÁ, Ivana a Jiří ZLÁMAL. *Policie a profesní etika se zaměřením na etický kodex Policie České republiky*. Praha: [Střední policejní škola Ministerstva vnitra], 2005, s. 3.

²⁰ HODOVSKÝ, Ivan. *Úvod do etiky*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1992, s. 35.

²¹ LEHMANNOVÁ, Martina, ed. *Etické kodexy*. [Brno]: Český výbor ICOM, 2014, s. 33.

²² HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 8.

Bývá zvykem, že profesní etické kodexy vytváří nadřízený, centrální orgán či zastřešující profesní asociace.²³

Kodex profesní etiky zaměstnance a příslušníka VSČR podporuje zákonnost a žádoucí standardy chování příslušníků v návaznosti na právní předpisy vztahující se k působnosti VSČR a zároveň informuje veřejnost o způsobu jednání, které může požadovat.²⁴

3.2 Fungování vězeňského systému a důležitost etického kodexu v tomto prostředí

V každé věznici je zřízeno Oddělení prevence a stížností (OPAS), které je určeno k prošetřování trestných činů spáchaných vězňenými osobami a chovanci ve výkonu vazby, trestu a zabezpečovací detence. Toto oddělení odpovídá za plnění úkolů na úseku stížností a oznámení. V rámci prevence předchází nežádoucím jevům a analyzuje poznatky k vnitřnímu zabezpečení věznice. OPAS, jakožto orgán, má pravomoc ke zjišťování a odhalování porušení pravomocí příslušníků. Spolupracují s orgány činnými v trestním řízení (Generální inspekce bezpečnostních sborů, Policie ČR, státní zastupitelství, soudy, ministerstva i celní správy). Součástí pracovních povinností, také i na základě pokynu ředitele věznice, je evidence, prošetřování a zpracování podkladů stížností, oznámení a předkládání návrhů na opatření v rámci věznice.²⁵

Od 01. 01. 2012 začala fungovat Generální inspekce bezpečnostních sborů, která podléhá zákonu 341/2011 Sb. Při spáchání trestného činu příslušníkem (Policie České republiky, Celní správy a vězeňské služby) Generální inspekce bezpečnostních sborů vyhledává, odhaluje a vyšetřuje tyto skutečnosti v souvislosti s plněním jeho pracovních úkolů. Po dobu celého vyšetřování je příslušník postaven mimo službu do doby prokázání, či neprokázání skutečnosti nasvědčující, že byl spáchán trestný čin.²⁶

²³ BANDIT, Rad, Ivana DAVIDOVÁ, Martina MACUROVÁ a Michal OPATRNÝ. *Etický kodex jako nástroj podpory řešení etických dilemat sociální práce*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015. Sešit sociální práce, s. 26.

²⁴ KODEX PROFESNÍ ETIKY ZAMĚSTNANCE A PŘÍSLUŠNÍKA VS ČR VS-7 31 52 -1 8 /Č J-2 01 6-80 00 40 -IA Ř, s. 3.

²⁵ Vězeňská služba České republiky, 2021. Oddělení prevence a stížností. [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.vscr.cz/veznice-rynovice/novinky/oddeleni-prevence-a-stiznosti/>>.

²⁶ Generální inspekce bezpečnostních zdrojů, 2012-2016. [online]. [cit. 2021-01-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.gibs.cz/o-nas/predmet-a-napl>>.

Žádný řídicí orgán nikdy nesmí vyžadovat od pracovníků jednání, které by mohlo být posuzováno jako jednání, jež je v rozporu s ustanoveními Profesionálního etického kodexu či jinou národní profesní etickou normou.²⁷

Vnitřní ztotožnění se základními principy instituce je velmi důležité. Bez tohoto vnitřního konsensu je výkon každé profese obtížný. Ztotožnění se s principy demokratického (právního) státu přináší policistovi pocit vnitřní jistoty.²⁸

Etický kodex příslušníků bezpečnostních sborů se opírá o Ústavu ČR a Listinu základních lidských práv a svobod. Zasahující policista musí dbát na právo na život, fyzickou integritu, lidskou důstojnost, soukromí a na právo na svobodu.²⁹

Evropský kodex policejní etiky je určen pro práci v tradičních policejních sborech nebo složkách, které jsou řízeny a kontrolovány veřejnými orgány.

Hlavní cíle působení policie v demokratické společnosti jsou:

- Udržování veřejného pořádku, dodržování zákonů a pořádku ve společnosti.
- Ochrana a respektování základních osobních práv a svobod, zejména jak jsou uvedeny v Evropské úmluvě o lidských právech.
- Prevence kriminality a boj proti ní.
- Odhalování kriminality.
- Poskytování pomoci a služeb veřejnosti.³⁰

Při praktickém vzdělávání příslušníků, ohledně etických principů a profesní etiky, byly použity pouze metody, které si sami příslušníci vytvořili. Proto také bylo velice problematické stanovit konkrétní pokyny pro nově příchozí příslušníky v této problematice.³¹

Kodex profesní etiky zaměstnance a příslušníka Vězeňské služby České republiky je k dispozici od 15. září 2003 a vydalo ho generální ředitelství Vězeňské služby ČR. Celé znění Kodexu profesní etiky zaměstnance a příslušníka Vězeňské služby České republiky je k nahlédnutí v příloze této bakalářské práce.³²

²⁷ LEHMANNOVÁ, Martina, ed. *Etické kodexy*. [Brno]: Český výbor ICOM, 2014, s. 20.

²⁸ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 6.

²⁹ NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 258.

³⁰ DUFKOVÁ, Ivana a Jiří ZLÁMAL. *Policie a profesní etika se zaměřením na etický kodex Policie České republiky*. Praha: [Střední policejní škola Ministerstva vnitra], 2005. ISBN 80-239-5689-2. s.9.

³¹ BĚLECKÝ, Miroslav. Jak se rodil Kodex profesní etiky. *České vězeňství*. 2004, 12(4). Koncepce rozvoje vězeňství v ČR. *České vězeňství*. 1998, 6(1), s. 25.

³² KODEX PROFESNÍ ETIKY ZAMĚSTNANCE A PŘÍSLUŠNÍKA VS ČR VS-7 31 52 -1 8 /Č J-2 01 6-80 00 40 -IA Ř, s.1.

4 Bezpečnostní sbory

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů 361/2003 Sb. upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu (dále jen příslušník). Bezpečnostním sborem se rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.³³

4.1 Příklady porušení etických zásad při přímém výkonu služby

Vězni jsou velice vynalézaví. Vzhledem k nedostatku činnosti nemají nic jiného na práci, než aby vymýšleli, jak a koho z vězeňského personálu napálit či obalamutit. Nebo nejlépe, jak příslušníkům vězeňské služby „zavařit“ a mít z toho svůj vlastní prospěch.³⁴

Jedním z dalších motivů, jak zaujmout pozornost příslušníků, je sebepoškozování vězňů (např. polykači). Jedná se o určitou formu vydírání, kterou se vězni snaží něco vynutit v naivní představě, že se tím dostanou na svobodu nebo alespoň do civilní nemocnice. V nejlepším případě se jim bude muset přerušit trest do doby, než se vyléčí. Mnozí z vězňů využívají pobytu ve vazbě nebo ve vězení ke spravování svého chrupu, léčení kožních problémů (plísň, bradavic...) či si nechávají vyrobit kompenzační pomůcky, jako jsou např. dioptrické brýle.³⁵

Jedno z možných porušení etických zásad při přímém výkonu služby může probíhat během tzv. výslechu. Důležitou součástí profesní etiky příslušníků Vězeňské služby České republiky je verbální i neverbální komunikace. Jde především o naslouchání. Tento proces je důležitý jak pro mluvčího, tak i pro posluchače. Jedna z forem získávání informací je výslech. Výsledkem je výpověď jako důkazní prostředek v pozdějším procesu dokazování. Je prováděn jak u osob obviněných, tak také u svědků. Během výslechu může docházet k porušování etiky, např. při kladení subjektivních otázek. Pokud se vyslýchaný chová arogantně, či dokonce uráží příslušníky, je upozorněn

³³ ZÁKONY PRO LIDI, Zákon č. 361/2003 verze 26 Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 2003, Obecné ustanovení §1, Předmět úpravy a rozsah působnosti s. 1. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-36>>.

³⁴ MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003, s. 77.

³⁵ MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003, s. 74.

na tuto skutečnost, a pokud neodstoupí od svého jednání, tak se proti němu použije donucovacích prostředků.³⁶

³⁶ SPURNÝ, Joža. *Psychologie výslechu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, s. 19-24.

5 Rozbor situace dle Etického kodexu VSČR

Každý příslušník vězeňské služby podepisuje při přijetí do služebního poměru přísahu: „Slibuji, že budu čestným, statečným a ukázněným příslušníkem Vězeňské služby České republiky. Své síly a schopnosti vynaložím ve prospěch společnosti tak, abych chránil práva občanů, veřejný pořádek a bezpečnost a ústavní zařízení České republiky, a to i s nasazením vlastního života. Při plnění svých služebních povinností se budu řídit ústavou a zákony a v souladu s nimi i rozkazy a pokyny svých nadřízených. Tak přísahám“.³⁷

Příčiny a důsledky etických porušení

Pracovní prostředí, ve kterém jsou příslušníci vězeňské služby denně, je velmi náročné. Uskutečňuje se ve světě plném špíny, mravního úpadku, v prostředí, kde neplatí pravidla slušného chování ani žádné mravní normy.³⁸

Obě skupiny (vězni a příslušníci Vězeňské služby ČR) stojí v určitém protipólu. Liší se od sebe způsobem života, morálními vlastnostmi a postavením ve společnosti. Dalo by se říci, že ve věznici žijí v jakési podivné symbióze. Tráví spolu velkou část dne, týdne, měsíce či roku.³⁹

Ojedinele se také vyskytují případy fyzického napadení příslušníka bývalým vězněm mimo vazební věznici. Nejedná se o časté případy, většina končí za zdmi objektu věznice. Vyhrožování např. podřezáním rodiny příslušníka vězněm, který odepřel vyhovět nějakému požadavku vězně, nelze v žádném případě podceňovat.⁴⁰

Ovšem stále je třeba si uvědomit, že trest zůstává trestem, protože trestanec něco spáchal a měl by to společnosti nějak odčinit.⁴¹

Začleňování propuštěných vězňů do běžného života se nemůže obejít bez pokračující pomoci státu, orgánů územní samosprávy a nestátních organizací.⁴²

³⁷ MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003. ISBN 80-7323-062-3. s. 76.

³⁸ HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997, s. 6.

³⁹ MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003, s. 76.

⁴⁰ MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003, s. 76.

⁴¹ MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003, s. 38.

⁴² MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003, s. 64.

Etika v legislativě

Základní podmínky, které je potřeba pro výkonnou složku splňovat, jsou: občanství ČR, trestní bezúhonnost, úplné střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou, ukončená vojenská (náhradní) služba, resp. vynětí z vojenské evidence, psychická a fyzická způsobilost a velmi dobrý zdravotní stav.⁴³

Ve vybraných zákonech se přímo slovo „etika“ nevyskytuje. Řada paragrafů s tímto tématem souvisí. V následujících podkapitolách jsou uvedeny konkrétní příklady paragrafů z vybraných zákonů.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

„§ 50 Kázeňský přestupek

- (1) Kázeňským přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo o jednání, které má znaky přestupku. Za takové jednání se považuje i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení.
- (2) Kázeňský přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže příslušník
 - a) věděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že služební povinnost neporuší, nebo
 - b) nevěděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ač to vzhledem k okolnostem vědět měl a mohl.
- (3) Kázeňský přestupek je spáchán úmyslně, jestliže příslušník
 - a) chtěl svým jednáním porušit služební povinnost, nebo
 - b) věděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, a pro případ, že ji poruší, byl s tím srozuměn.
- (4) Za jednání se považuje i opomenutí konání, k němuž byl příslušník povinen.

§ 51 Kázeňský trest

- (1) Příslušníkovi se ukládá kázeňský trest
 - a) písemné napomenutí,
 - b) snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nejvýše 3 měsíců,
 - c) odnětí služební medaile,
 - d) odnětí služební hodnosti,
 - e) pokuta,

⁴³ MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003, s. 77.

- f) propadnutí věci nebo
- g) zákaz činnosti.
- (2) Kázeňské tresty uvedené v odstavci 1 písm. e) až g) lze uložit pouze za jednání, které má znaky přestupku. Lze je uložit společně, popřípadě společně s kázeňskými tresty uvedenými v odstavci 1 písm. a) a c).
- (3) Pokuta se ukládá příslušníkovi ve výši, kterou pro přestupek stanoví zvláštní právní předpis, a to i v případě opakovaného jednání majícího znaky přestupku.

Péče o příslušníky

§ 77

Povinnosti v oblasti péče o příslušníky

- (1) Bezpečnostní sbor ani příslušník nesmí výkonu práv a povinností vyplývajících ze služebního poměru zneužívat k újmě jiného účastníka služebního poměru nebo k ponižování jeho lidské důstojnosti.
- (2) Ve služebním poměru je zakázána přímá i nepřímá diskriminace z důvodů pohlaví, sexuální orientace, jazyka, náboženského vyznání nebo víry, politického nebo jiného smýšlení, členství v odborových organizacích a jiných sdruženích, majetku, rodu, rasy, barvy pleti, národnosti, etnického nebo sociálního původu, věku, těhotenství a mateřství, manželského a rodinného stavu, povinností k rodině. Obtěžování a sexuální obtěžování se považuje za formu diskriminace; za diskriminaci se považuje i jednání zahrnující podněcování, navádění anebo vyvolávání nátlaku směřujícího k diskriminaci.
- (3) Za přímou diskriminaci se pro účely tohoto zákona považuje jednání, v jehož důsledku bylo, je nebo by mohlo být z důvodu uvedeného v odstavci 2 s příslušníkem zacházeno nevýhodněji než s jiným příslušníkem ve srovnatelné situaci.
- (4) Za nepřímou diskriminaci se pro účely tohoto zákona považuje zdánlivě nediskriminační jednání, které znevýhodňuje příslušníka vůči jinému na základě důvodů uvedených v odstavci 2.
- (5) Obtěžováním se rozumí jednání, které je jiným příslušníkem oprávněně vnímáno jako nevíтанé a jehož záměr nebo důsledek vede ke snížení důstojnosti fyzické osoby nebo k vytváření nepřátelského nebo ponižujícího prostředí.
- (6) Sexuálním obtěžováním se rozumí nežádoucí jednání sexuální povahy v jakékoliv formě v době služby, které je jiným příslušníkem oprávněně vnímáno jako nevíтанé a jehož záměr nebo důsledek vede ke snížení důstojnosti fyzické osoby

nebo k vytváření nepřátelského nebo ponižujícího prostředí anebo které může být oprávněně vnímáno jako podmínka pro rozhodnutí, která ovlivní výkon práv a povinností vyplývajících ze služebního poměru. Sexuální obtěžování se považuje za diskriminaci na základě pohlaví.

(7)) Za diskriminaci se nepovažuje postup, kdy bezpečnostní sbor prokáže věcný důvod spočívající v předpokladech nebo požadavcích na výkon služby, které jsou pro výkon této služby nezbytné, nebo zvláštní povaze služby, kterou má příslušník vykonávat; účel sledovaný takovou výjimkou musí být oprávněný a požadavek přiměřený.

(8) Bezpečnostní sbor je při vytváření podmínek výkonu služby povinen zajišťovat rovné zacházení se všemi příslušníky, zejména pokud jde o odbornou přípravu a dosažení služebního postupu, odměňování, jiná peněžitá plnění a plnění peněžité hodnoty. Za nerovné zacházení se nepovažuje postup podle odstavce 7.

Dojde-li ve služebním poměru k porušení práv a povinností vyplývajících z rovného zacházení jiným jednáním než rozhodnutím služebního funkcionáře, má příslušník právo domáhat se u soudu, aby bylo upuštěno od tohoto porušování, aby byly odstraněny jeho následky a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění, toto právo má příslušník i v případě, že jeho služební poměr již skončil. Výši náhrady určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a okolnostem, za nichž k porušení práv a povinností došlo⁴⁴.

Zákon České národní rady č. 555/1992 Sb. ze dne 17. listopadu 1992 o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky

„§ 17

Donucovací prostředky

(1) Pokud je to nezbytné k zajištění pořádku a bezpečnosti, je příslušník při plnění svých úkolů oprávněn použít donucovací prostředky proti osobám, které ohrožují život nebo zdraví, úmyslně poškozují majetek nebo násilím se snaží mařit účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, anebo narušují pořádek nebo bezpečnost v prostorách vězeňské služby, ve věznici pro místní výkon trestu, v budovách soudů, jakož i jiných místech

⁴⁴ ZÁKONY PRO LIDI, Zákon č. 361/2003 verze 26 Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 2003, Obecné ustanovení §1, Předmět úpravy a rozsah působnosti s. 1. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-36>>.

činnosti soudů, budovách státních zastupitelství nebo ministerstva, v zařízeních mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb a v blízkosti střežených objektů.

(2) Donucovacími prostředky jsou:

- a. hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany,
- b. předváděcí řetízky,
- c. pokuta,
- d. poutací popruhy,
- e. pouta s poutacím opaskem,
- f. slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- g. obušek nebo jiný úderný prostředek,
- h. služební pes,
- i. vodní stříkač,
- j. zásahová výbuška,
- k. expanzní zbraně,
- l. úder střelnou zbraní,
- m. hrozba střelnou zbraní,
- n. varovaný výstřel,
- o. vytlačování štítem,
- p. vytlačování vozidlem,
- q. prostředek k zamezení prostorové orientace.

(3) Příslušník rozhoduje, který z donucovacích prostředků použije podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného služebním zákrokem. Přitom je povinen dbát, aby použití donucovacího prostředku bylo přiměřené účelu zákroku a aby jím nebyla způsobena újma zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti protiprávního jednání.

(4) Při předvádění osoby výkonu zabezpečovací detence ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody mimo objekt ústavu lze použít donucovací prostředky uvedené v předchozím odstavci pod písmeny b), c) a e) i bez splnění podmínek uvedených v odstavci 1. Příslušník je oprávněn je použít, pokud to je ke splnění účelu úkonu nezbytné.

(5) Je-li vzhledem k předchozímu chování obviněného, chovance nebo odsouzeného důvodná obava, že by se mohl chovat násilným způsobem, lze při jeho předvádění použít donucovací prostředky uvedené v odstavci 2 písm. b), c) nebo e) i bez

splnění podmínek stanovených v odstavci 1. Příslušník je oprávněn takové donucovací prostředky použít, pokud to je ke splnění účelu nezbytné. Příslušník je oprávněn omezit volný pohyb osoby, která fyzicky napadá příslušníka nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozují majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout. Toto omezení musí být ukončeno v okamžiku, kdy je zřejmé, že osoba takové jednání nebude opakovat, nejdéle však po uplynutí 2 hodin od okamžiku připoutání“.⁴⁵

Listina základních práv a svobod, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Již z názvu tohoto ústavního zákona je patrné, že všechny paragrafy se týkají etického jednání ve vztahu člověka k člověku.

„Hlava první
Obecná ustanovení
Článek 1

Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.

Hlava druhá
Lidská práva a základní svobody
Oddíl první
Základní lidská práva a svobody

Článek 7

- 1) Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.
- 2) Nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

⁴⁵ Zákon České národní rady č. 555/1992 Sb. Ze dne 17. listopadu 1992 o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky v platném znění. Dostupné z WWW: <<https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-liberec/onas/vykon-vezenstvi/zakon-o-vezenske-sluzbe/>>.

Článek 8

- 1) Osobní svoboda je zaručena.
- 2) Nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Nikdo nesmí být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku.

Článek 10

- (1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.
- (2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.
- (3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.

Článek 15

- (1) Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo být bez náboženského vyznání.

Článek 23

Občané mají právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny.“

Humanizace vězeňství

Toto slovo se za posledních několik let mnohokrát skloňovalo. Pokud se ovšem hovoří o humanizaci vězeňství, mělo by se mluvit především o humanizaci celé společnosti, tedy i soudnictví. Soud rozhoduje o tom, kdo bude umístěn do věznice. O tom, jak to má ve věznici vypadat a fungovat, by měla rozhodovat celá společnost, nikoli hrstka minulostí postižených spoluobčanů. Humanizace vězeňství nejsou počty barevných televizorů ve věznicích, ale celkové působení na vězně, aby se po propuštění na svobodu nevraceli za chvíli zpět. Jedná se o pojem, se kterým by se všichni ztotožnili, na jedné či druhé straně. Stejná pozornost by se měla věnovat jak vězňům, tak také personálu, který je v přímém kontaktu s vězňenými osobami.⁴⁶

Činit rozhodnutí, která mocensky zavání, bez ohledu na mínění veřejnosti, bez jakýchkoliv zábran – tak je pojata humanizace vězeňství v naší republice. Je to otázka

⁴⁶ MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003. ISBN 80-7323-062-3. s. 112.

toho, jak chutná moc a jak s ní mnozí zachází a cítí se nedotknutelní. Jakákoliv kritika směřována k těmto jedincům je chápána jako výzva k boji, nikoliv jako námět k zamyšlení a hledání lepších a společných cest.⁴⁷

⁴⁷ MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003. ISBN 80-7323-062-3. s. 67.

6 Vlastní výzkum

V teoretické části jsem se zabýval podstatou pojmu etiky a etického chování a etického profesního kodexu. Ve výzkumné části chci zjistit, a to pomocí řízených anonymních rozhovorů s příslušníky VSČR, jakou formou a v jaké míře se příslušníci setkávají s touto problematikou. Jak jsou obeznámeni s etickými principy a jak je dodržují. Kdy a jestli někdy byli v situaci porušení etických norem, jak se tato situace řešila a jak se může těmto problémům předcházet.

Jednotlivé otázky řízeného anonymního rozhovoru jsem rozdělil podle témat k příslušným cílům práce a stanoveným výzkumným předpokladům.

Hlavní cíl bakalářské práce:

(HC) – analýza dodržování a porušování etických zásad příslušníků VSČR při přímém výkonu služby a to, jakým způsobem jsou informováni o zásadách profesní etiky

Vedlejší cíle bakalářské práce:

(VC1) – jaké následky pracovníkům VSČR přináší vyrovnávání se po stránce pracovní i soukromé v oblasti duševní hygieny

(VC2) – jak působí prosazování humanizace na příslušníky VSČR

(VC3) – proč dochází k opakované recidivitě vězňů

Stanovené výzkumné předpoklady:

(VP1) – výzkumný předpoklad 1: v reálném prostředí VSČR dochází k porušování etických zásad

(VP2) – výzkumný předpoklad 2: příslušník VSČR jedná prioritně dle zákona, a tím ho upřednostňuje před etickým chováním

(VP3) – výzkumný předpoklad 3: přílišným prosazováním humanizace vězeňství dochází ke snižování respektu vězňů k příslušníkům VSČR

(VP4) – výzkumný předpoklad 4: recidivita vězňů úzce souvisí s humanizací vězeňství

(VP5) – výzkumný předpoklad 5: práce ve věznicí je významně náročné pracovní prostředí pro příslušníky VSČR

Otázky řízeného anonymního rozhovoru:

- (TO1) Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?
- (TO2) Jak dlouho tam již pracuješ?
- (TO3) Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal?
- (TO4) Je hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?
- (TO5) Myslíš si, že tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?
- (TO6) Když se řekne etika, co tě napadne? Nebo morálka, slušné chování...
- (TO7) Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?
- (TO8) Pamatuješ si, když si nastupoval poprvé do VSČR, jestli jsi byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?
- (TO9) Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR? Ano x Ne
- (TO10) Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?
- (TO11) Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?
- (TO12) Setkal ses někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?
- (TO13) Jaké další situace si v rámci porušení etického chování zažil?
- (TO14) Víš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?
- (TO15) Setkal ses někdy s touto situací? Nebo tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?
- (TO16) Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?
- (TO17) Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby ses zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?
- (TO18) Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích? Proč? Ano x Ne
- (TO19) Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?
- (TO20) Co by se mělo, podle tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?

(TO21) Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání? Ano x Ne?

(TO22) Kdyby ses měl opět rozhodnout, nastoupil bys do VSČR znovu?

(TO23) Chtěl bys něco doplnit nebo se na něco zeptat?

Rozdělení otázek řízeného rozhovoru podle témat stanovených výzkumných předpokladů:

1. předpoklad - v reálném prostředí VSČR dochází k porušování etických zásad

(TO6) Když se řekne etika, co tě napadne? Nebo morálka, slušné chování...

(TO7) Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?

(TO8) Pamatuješ si, když si nastupoval poprvé do VSČR, jestli jsi byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?

(TO9) Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR? Ano x Ne

2. předpoklad - příslušník VSČR jedná prioritně dle zákona, a tím ho upřednostňuje před etickým chováním

(TO10) Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?

(TO11) Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?

(TO12) Setkal ses někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?

(TO13) Jaké další situace jsi v rámci porušení etického chování zažil?

(TO14) Víš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?

(TO15) Setkal ses někdy s touto situací? Nebo tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?

3. předpoklad - přílišným prosazováním humanizace vězeňství dochází ke snižování respektu vězňů k příslušníkům VSČR

(TO16) Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?

(TO4) Je hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?

(TO18) Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích? Proč? Ano x Ne

- 4. předpoklad** - recidiva vězňů úzce souvisí s humanizací vězeňství
(TO19) Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?
(TO20) Co by se mělo, podle tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?
- 5. předpoklad** - práce ve věznici je významně náročné pracovní prostředí pro příslušníky VSČR
(TO1) Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?
(TO2) Jak dlouho tam již pracuješ?
(TO3) Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal ve VSČR?
(TO5) Myslíš si, že tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?
(TO17) Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby ses zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?
(TO21) Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání? Ano x Ne
(TO22) Kdyby ses měl opět rozhodnout, nastoupil bys do VSČR znovu?

Doplňující otázka, ukončovací:

(TO 23) Chtěl bys něco doplnit nebo se na něco zeptat?

6.1 Vyhodnocení řízených rozhovorů

(VP1) – výzkumný předpoklad 1: V reálném prostředí VSČR dochází k porušování etických zásad.

(TO6) Když se řekne etika, co tě napadne? Nebo morálka, slušné chování...

Pojem „etika“ chápe každý dotazovaný příslušník jinak. Převažují příměry typu: slušné vystupování, nenadávat si, neponižovat, standardní jednání, které by měl ovládat každý příslušník či jako postoj, chování, jednání podle určitých hodnot a principů na základě svobodné vůle jedince či dle nastavených parametrů v oboru.

Jeden z dotazovaných příslušníků charakterizuje etiku jako předpis, základní princip, který se rodiči vštěpuje při výchově. Obecným pohledem se jedná o etiku, oproti morálce, jež je již cílená na jednotlivá jednání. Etikou a etickým chováním se neřídí jeden příslušník a žádný člověk ji, podle dotazovaného, nepoužívá. Další dotazovaný příslušník si nemyslí nic o této problematice.

(TO7) Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?

Všichni dotazovaní připouští, že lidé (s průměrným IQ) mají v sobě určitou míru etického chování. Jeden dotazovaný uvedl, že se jedná o menšinu obyvatelstva. Naopak většina dotazovaných se domnívá, že se jedná o většinu populace. Dotazovaní příslušníci dodávají, že by každý to měl mít již v sobě.

Člověk se postupně vyvíjí a již od narození do sebe vstřebává určité standardy chování, morálky, mravů atd. Především vše záleží na rodinném prostředí, jež nás formuje do budoucna. Postupem se také součástí tohoto vlivu na výchovu stane škola, přátelé a zaměstnání.

To vše je možné sledovat u vězňených osob, kde při prosazování humanismu těžko můžete ukazovat správnou morálku a etický přístup, když jsou vychovávaní ve velmi tristních rodinných poměrech. Vězni ani neví, že něco dělají špatně, protože to stejným způsobem dělali jejich rodiče, a tak mají pocit, že to je správné.

Proto dochází k porušování etických principů ze strany vězňů z důvodu zneužívání a z přemíry výhod, které vedou k častým stížnostem a komplikacím v podobě dlouhodobého a náročného řešení. Ovšem kvůli prosazování humanizace se jim ve většině případů vyhoví.

Co se týče příslušníků VSČR, tak ti jsou přijímáni na základě testů, které také obsahují předpoklady etického jednání a chování, ovšem každý má jinou úroveň chápání etiky a etického chování, doplnil jeden z dotazovaných příslušníků.

(TO8) Pamatuješ si, když jsi nastupoval poprvé do VSČR, jestli jsi byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?

S obeznámením s Etickým kodexem příslušníka VSČR při svém přijetí si není jista většina dotazovaných. Z důvodu, že si již nepamatují, nebo v době nástupu teprve Etický kodex příslušníka VSČR vznikl.

Dva dotazovaní byli při vstupu do zaměstnání s Etickým kodexem příslušníka VSČR obeznámeni a jeden respondent připouští, že byl povrchně obeznámen s existencí tohoto kodexu, ale při výkonu služby se preferuje Služební zákon č. 361 z roku 2003.

(TO9) Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR? Ano x Ne

Většina příslušníků odpověděla, že je obeznána s etickým kodexem. Menšina dotazovaných přiznala, že nezná tento kodex a že by nedokázali tento kodex odcitovat (pár příkladů ano, ovšem celkovou znalost nemají).

(VP2) – výzkumný předpoklad 2: Příslušník VSČR jedná prioritně dle zákona, a tím ho upřednostňuje před etickým chováním.

(TO10) Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?

Pouze jeden dotazovaný příslušník si nemyslí, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný. Ostatní jeho znalost považují za potřebnou a specifikují slovy: každý by se rámcově měl seznámit, je pro vedoucí a všechny nadřízené osoby, ovšem, že příslušníky k etice vedou zákony, kterými se musí řídit a také, že znalost etických principů je potřebná pro celý vězeňský systém, a to především pro příslušníky.

Jeho uplatnění v praxi musí být vyvážené.

Zde se naráží na problematiku prosazování se tzv. za každou cenu. Poté dochází k situacím, že když to není v zákoně, jedná se o ubírání práv. Protože když někdo neprokáže, že jednal na základě etického chování, tak dochází k ubírání jeho práv.

(TO11) Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?

Škála odpovědí dotazovaných příslušníků byla velice pestrá. Z jedné strany: neustále (ve VSČR je kladen důraz na chování a humanismus vůči vězněným osobám), přes: v době přijetí do služebního poměru, nyní či až nikdy jsem se s tímto pojmem nesetkal.

Dva z dotazovaných tuto otázku upřesnili, že ve věznicích není prostor pro etické chování, protože se musí dodržovat především služební zákon neboli je upřednostňována zákonnost. Přílišným etickým jednáním by určitě mohlo dojít k porušení bezpečnostního nařízení.

Příslušníci si mohou o určitém nařízení myslet, že je eticky nevhodné nebo je v rozporu s etickými principy, ovšem jsou povinni toto nařízení dodržovat.

(TO12) Setkal ses někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?

Přímé setkání v rámci služebního poměru neměli dva dotazovaní příslušníci. Jeden respondent se vyjádřil: bez komentáře.

Celkem 4 příslušníci se setkali s neetickým chováním na pracovišti VZČR. Vznik sporných situací neetického chování může nastat, protože některé situace nelze řešit domluvou, a tím následuje nutnost užití donucovacích prostředků, jež musí být použity v rámci pravidel a práva.

Další dotazovaný příslušník také připustil, že pouhá domluva nestačila a muselo se užit donucovacích prostředků, pomocí nichž byl posléze vězeň umístěn na krizovou celu.

Jeden z dotazovaných příslušníků připustil, že se setkal s neetickým chováním mezi příslušníky v podobě naschválů a hádek, ty se řešily domluvou.

(TO13) Jaké další situace jsi v rámci porušení etického chování zažil?

Další situace porušení etického chování uvedli dotazovaní příslušníci již jen vyhrocené komunikační situace s odmítáním podmínek ubytování či jen z globálního úhlu pohledu: nespokojenost vězně.

Jeden respondent charakterizoval celkový přístup vězňů, že z důvodu nedostatku pracovního uplatnění mají příliš mnoho prostoru na to, jak znepríjemnit službu vykonávajícím příslušníkům.

(TO14) Víš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?

Znalost setkání se s neetickým chováním mezi kolegy či nadřízenými připouští všichni dotazovaní. K těmto situacím může dojít, z hlediska psychického vypětí příslušníků, při výkonu služby.

(TO15) Setkal ty ses někdy s touto situací? Nebo tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?

V rovině kolega – kolega či v rovině nadřízený – nadřízený se s problematikou neetického chování setkali téměř všichni dotazovaní. Jeden ze dvou příslušníků připustil, že se setkal jeho kolega a situace se řešila domluvou.

Jako další příklady byly zmíněny: konfliktní situace jiných odlišných názorů před vězni či krádež jídla kolegů (situaci nakonec vyřešili zalepením zámku vteřinovým lepidlem) nebo nevhodným jednáním s kolegou, který doslova „vyřval“ nadřízenou za použití velmi hrubého slovníku, ta nijak nereagovala. Toto jednání dotazovaný příslušník neschvaluje a neuznává mezi kolegy a rozhodně ne, když se jedná o užití sprostých nadávek ženskému pohlaví, dokonce nadřízené osobě.

(VP3) – výzkumný předpoklad 3: Přílišným prosazováním humanizace vězeňství dochází ke snižování respektu vězňů k příslušníkům VSČR.

(TO16) Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?

Postihování neetického chování v dnešní době považuje většina dotazovaných jako méně časté. Dva příslušníci si myslí, že dříve se postihovalo neetické chování daleko více. To, že by si dříve neetické jednání nikdo (např. nařízení) líbit nenechal, míní jeden dotazovaný příslušník.

V současné době, kdy se prosazuje humanizace vězeňství, má etické chování veliký vliv na zastávání se vězňů osob, které se mají lépe a mají lepší podmínky než dříve.

Porušení neetického chování u zaměstnanců by se podle jednoho z dotazovaných nemělo vzhledem k vytížení a žádné možnosti relaxování a regeneraci postihovat více než kdysi.

(TO4) Je hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?

Většina příslušníků připouští, že se pracovní prostředí změnilo od doby svého nástupu. Změn bylo mnoho a vše směřuje k větší humanizaci vězeňství.

Méně, než polovina dotazovaných si myslí, že vězeňské prostředí není odlišné od doby svého nástupu. Důvodem je dlouhá časová prodleva, která vždy nastane do

jakékoliv změny. Pouze, když se novelizuje zákon či vyjde v platnost nový zákon. Stav popisuje jeden z dotazovaných jako „zažité normativy“, které se v praxi téměř nemění.

(TO18) Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích?

Proč? Ano x Ne

Humanizaci chápe jeden z dotazovaných příslušníků jako politicky líbivý pojem. Uzpůsobení podmínek pobytu vězňů, které odpovídá 21. století, je vhodné.

Ovšem díky příživujícím se organizacím se humanizace stáčí jiným směrem a vede k posilování postavení vězňů a ke snižování respektu a pravomocí zaměstnanců VSCŘ. Na této skutečnosti se shodla více než polovina dotazovaných.

Psychologické působení trestu zde ztrácí účinek. Pobyt ve věznicích se stále více zpříjemňuje, a tím dochází k recidivě, protože vězněné osoby nechápou výkon trestu jako trest, ale vlastně jim pobyt ve věznicích vyhovuje.

(VP4) – výzkumný předpoklad 4: Recidiva vězňů úzce souvisí s humanizací vězeňství.

(TO19) Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?

Vysoký stupeň recidivy vězňů v ČR připouští 6 dotazovaných. 1 příslušník si nemyslí o této problematice nic.

Ostatní jako důvod uvádí: nezačleňování vězňů do pracovních činností a slabé možnosti ovlivnění jejich aktivit, nepoučitelnost vězňů, nemožnost lehkého návratu do normálního života a příliš málo alternativních trestů pro vězně či příliš nízké tresty. Jako hlavní důvod označují dva dotazovaní: současnou humanizaci vězeňství ČR.

Vězni, kteří se dostanou do věznice během 18 či 20 roku svého života, se do tohoto prostředí vracejí pravidelně. Souvisí to také s absencí pracovních návyků a mizivým etickým pracovním chováním.

Skrze občanské zaměstnance se působí na vězně tak, aby se snížila recidiva těchto vězňů. Ovšem přílišné byrokratické zatížení brání většímu prostoru pro tuto iniciativu.

Jako možnou variantu pro zlepšení situace navrhuje jeden dotazovaný příslušník lepší působení organizací zabývajících se humanizací a ochranou vězňů ve věznicích /např. spolek Šalamoun/. Na základě informací získaných přímo od vězňů se

po propuštění musí spolehnout sami na sebe a nikdo o ně již nemá zájem ani snahu jim pomoci. Pokud se tedy nejedná o mediálně známý případ.

(TO20) Co by se mělo, podle tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?

Pro změnu se vyjádřili všichni dotazovaní příslušníci. Jeden respondent shrnul svou odpověď na „vše“. Ostatní navrhuji změny především ve zvýšení práv, lepší pracovní prostředí.

Dalším návrhem bylo zlepšení a přímé cílení na vězněné jednotlivce, kteří mohou být ovlivněni k lepšímu chování. Také stavební úpravy a opravy věznic by mohly přispět k lepší práci nejen příslušníků, ale také občanských zaměstnanců VSČR.

(VP5) Práce ve věznici je významně náročné pracovní prostředí pro příslušníky VSČR.

(TO1) Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?

Hlavní motivací k nástupu do prostředí VSČR byly u většiny dotazovaných subjektů (dále jen příslušníků): peníze, výsluha a stabilita zaměstnání.

Za zajímavou pracovní nabídku to považovali 2 kolegové, kteří zmínili určitou potřebu práce pro stát, práci v uniformě a také z důvodu vyšší hladiny adrenalinu.

Dva kolegové neměli žádnou motivaci k nástupu. Naopak jeden z kolegů znal již kolektiv i prostředí.

(TO2) Jak dlouho tam již pracuješ?

Průměrná délka pracovního poměru dotazovaných příslušníků VSČR činila 7,9 let. Jeden z dotazovaných již v současnosti nepracuje ve VSČR.

(TO3) Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal ve VSČR?

Pracovní zkušenosti příslušníci nabyli také v několika pracovních pozicích, které většinou po dobu své kariéry vystřídali 2x až 4x.

Jednalo se o tyto pozice: dozorce, eskorta, strážný, zásahová hlídka, střídač směny a zástupce velitele směny.

(TO5) Myslíš si, že tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?

Dva dotazovaní příslušníci si nemyslí, že by je zaměstnání ve VSČR ovlivňovalo i v soukromém životě.

Dalších 5 dotazovaných připouští, že jsou tímto pracovním prostředím ovlivněni. Určitou měrou k tomuto ovlivnění také přispívá délka pracovního poměru.

Míra ovlivnění může být jak v pozitivním, tak v negativním slova smyslu. Zmiňuje se jiná pracovní morálka, jež ve věznici panuje a jiný přístup každého jednotlivce k tomuto pracovnímu prostředí. Může se projevit tzv. lemplovatost.

Na druhé straně jsou to pozitiva: více empatie k lidem než dříve, dominantnost, dynamičnost, přímočarost, suverénnost – naučit se říkat věci na rovinu, upřímně a lepší odhad na lidi.

(TO17) Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby ses zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?

Stresové situace na pracovišti připouští všichni dotazovaní. Někteří charakterizují četnost stresu na pracovišti na denním pořádku, když ne, tak obden, pravidelně, či dokonce neustále.

Nepřetržitý dohled kamer a nutná neustálá obezřetnost způsobuje, že práce příslušníka se jeví jako velmi stresové pracoviště. Zaměstnanec VSČR si musí být jistý svým jednáním a konáním, že nedochází k překročení žádného zákona, nařízení či k jednotlivému řádu věznice tak, aby nedošlo k příležitosti podání stížnosti vězněné osoby. V případě pochybení příslušníka dochází ke kázeňskému řízení, kdy mohou nastat peněžité sankce nebo ztráta zaměstnání.

Dalším důležitým stresovým faktorem je práce s vězněnými osobami. Zde dochází ke stresovým situacím typu: porušování kázně vězněných osob či fyzické napadání příslušníků vězněnými osobami.

Jeden z dotazovaných popisuje střet písemných stížností, se kterými se skutečně osobně setkává. Důvod těchto situací udává příslušník jako stav, že mnozí vězni se domnívají, že mají na vše právo a žádné povinnosti.

Pro vlastní regeneraci a zvládnání těchto stresových situací se každý příslušník vypořádává jiným způsobem. Někteří nechávají služební starosti za zdmi věznice a v soukromém životě je to neovlivňuje.

Dalším možným řešením se jeví jen podstata „stačí tam nebýt“. Záleží na osobnosti každého člověka, jak moc si stresové situace připouští a bere si je do hlavy.

Pro odpočinek a regeneraci těla někdo volí výlety do přírody, sport (fotbal, cyklistika, rybaření, běh), četbu knih a dva dotazovaní příslušníci uvedli alkohol.

(TO21) Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání? Ano x Ne

O změně zaměstnání neuvažuje 5 příslušníků. Jako důvod uvádí nedostatečný počet odsloužených let a také nalezení smyslu této pracovní pozice (služby ve prospěch státu), která příslušníka oslovila, baví ho a stala se jeho opravdovým koníčkem.

Pracovní prostředí již změnil jeden z dotazovaných příslušníků a jeden o této změně uvažuje.

(TO22) Kdyby ses měl opět rozhodnout, nastoupil bys do VSČR znovu?

Pokud by se dotazovaní měli nyní rozhodnout o nástupu do VSČR znovu, tak 3 uvádí, že ne (těžko říci, spíše ne či asi ne a rozhodně ne). Důvodem k rozhodnému Ne je možnost nalezení vhodnější pracovní činnosti.

Jeden dotazovaný je přesvědčen o svém návratu z důvodu jistoty zaměstnání a 3 dotazovaní odpověděli, že Ano, bez bližší specifikace.

Závěr

Dotazovaní příslušníci mají základní obecné seznámení s pojmem etika a etických principů. To, že by se těmito principy měl řídit každý člověk, připouští většina respondentů.

Jedinci pocházející z ucelených rodin mají tuto úroveň či znalost vštípenou. Ovšem pokud je člověk vychováván ve velmi tristních rodinných poměrech, je velice nepravděpodobné, že se bude chovat eticky s etickými principy.

Většina vězňů, která je převážně vychovávána ve velice špatných rodinných a sociálně slabých poměrech, vlastně ani netuší (nemají to vštípené z výchovy), že dělají něco špatného. Tak to pravděpodobně viděli u svých rodičů, kteří jsou pro každého vzorem v chování. Je tedy v některých případech velice těžké požadovat etické principy a etický způsob chování od vězňených osob.

Příslušníci VSČR jsou přijímáni na základě odborných testů, jež také obsahují předpoklady etického jednání. Každý příslušník má jinou úroveň vnímání etických principů a není to možno také paušalizovat.

Dohledem nad dodržováním vnitřních nařízení vydaných ředitelem příslušné věznice se zabývá Oddělení prevence a stížností. Jejich činnost je velice důležitá, protože napomáhá předcházet vzniku mimořádných událostí a zároveň je zárukou dodržování zákonnosti ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Pokud při projednávání přestupků je zjištěno, že čin naplňuje skutkovou podstatu trestného činu, postupuje případ Generální inspekci bezpečnostních sborů (GIBS).

(VP1) – výzkumný předpoklad 1: V reálném prostředí VSČR dochází k porušování etických zásad.

– ano

Jistou znalost pojmu etika a etických zásad připouští všichni dotazovaní příslušníci. Každý člověk by měl mít určitou míru etického chování vštípenou již od svých rodičů.

Poté dochází k určitému postupnému vstřebávání se z okolí, se kterým se člověk během svého života potká (např. škola, přátelé, zaměstnání atd.).

Dochází tedy k porušování etických zásad z důvodu a z přemíry výhod, které vězni čerpají a vedou k častým stížnostem a komplikacím. Což v prostředí prosazování humanizace vězeňství vede k tomu, že se ve většině případů vězňům vyhoví.

Jedním z následků porušení byl také zvolen trest v podobě umístění vězně na krizovou celu.

S neetickým chováním se většina dotazovaných příslušníků setkala. Jednalo se především o sporné situace, při kterých bylo nutno použít donucovacích prostředků, jež musely být použity v rámci pravidel a práva.

Ve věznicích není prostor pro etické chování, protože se musí dodržovat především služební zákon neboli se musí upřednostnit zákonnost. Přílišným prosazováním etických principů by mohlo dojít k porušení bezpečnostních nařízení.

Takže, i když si příslušník může myslet, že dochází k porušování etických principů nebo je jednání v rozporu, jsou povinni dodržovat daná nařízení.

(VP2) – výzkumný předpoklad 2: Příslušník VSČR jedná prioritně dle zákona, a tím ho upřednostňuje před etickým chováním.

– ano

Dodržování Etického kodexu příslušníka VSČR v reálném prostředí věznic není pro příslušníky prioritou. Preferuje se dodržování jiných zákonů, a to především zákon č. 361/2003 Sb. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Není samozřejmostí, že jsou všichni příslušníci při přijetí do tohoto prostředí dostatečně obeznámeni s Etickým kodexem VSČR.

Ani během dalších let nedochází ke zlepšení situace ohledně povědomí a uplatnění etických principů v reálném prostředí věznic.

(VP3) – výzkumný předpoklad 3: Přílišným prosazováním humanizace vězeňství dochází ke snižování respektu vězňů k příslušníkům VSČR.

– ano.

Současná humanizace je chápána u zaměstnanců VSČR negativně. Charakterizují ji jako politicky líbivý pojem, nepodporují ji či je podle nich zcela zbytečná.

Prosazováním humanizace dochází k výrazné změně chování vězňů, a to především k posilování postavení vězňů vůči personálu věznic.

Humanizace má také veliký vliv na etické chování z důvodu tzv. zastávání se vězňů, což vede ke snižování respektu vězňů k příslušníkům VSČR. Proto také dotazovaní příslušníci uvádí jako nejfrekventovanější žádanou změnu: zvýšení pravomocí příslušníků.

(VP4) – výzkumný předpoklad 4: Recidiva vězňů úzce souvisí s humanizací vězeňství

– ano.

Téměř všichni dotazovaní připouští, že míra recidivy je v České republice vysoká a situace se bude i nadále zhoršovat.

Humanizace, která tady v současné době probíhá, má za následky nezačleňování vězňů do pracovních činností a slabé možnosti ovlivnění jejich aktivit. Je nutné zlepšit cílení na jednotlivé vězně, kteří mohou být ovlivněni k lepšímu chování.

Když se trestaný jedinec ocitne ve věznicí v příliš mladém věku, nestihne si vytvořit správné pracovní návyky a po jeho návratu do reálného života není schopen zařadit se do společnosti.

Pro snížení recidivy by také měly lépe pracovat organizace zabývající se humanizací a ochranou vězňů ve věznicích, ale především po jejich návratu do reálného života, což z praxe je patrné, že nefunguje.

(VP5) Práce ve věznicí je významně náročné pracovní prostředí pro příslušníky VSČR.

– ano.

Všichni dotazovaní se shodli na tom, že pracovní prostředí věznic je významně stresově náročné.

Respondenti nebyli v tomto pracovním prostředí žádní nováčci, ale zkušení již zapracovaní příslušníci ve výkonu služby, kteří mají letitou praxí ujasněné své názory na toto prostředí. Jedná se tedy o příslušníky reálně pracující s vězni a přichází s nimi do přímého styku.

Neustálý dohled kamerového systému, jenž sleduje veškeré konání vězňů a příslušníků, vede k nepřetržité obezřetnosti z jejich strany. Pokud dojde k chybě příslušníka, vede to ke kázeňskému řízení (k peněžní sankci či ke ztrátě zaměstnání).

To na druhé straně velice svazuje práci příslušníků, kteří si musí být jisti svým jednáním a postavením, tím, že nepřekračují žádný zákon, nařízení či jednotlivý řád věznice. Je proto důležité neumožnit vězněné osobě jakoukoliv příležitost ke stížnosti.

Hlavní motivací k nástupu do VSČR je peněžní ohodnocení a stabilita této pracovní příležitosti.

Postupem času se ovšem projevuje vliv tohoto stresového pracoviště i na osobnosti jednotlivce. Každý jedinec se vypořádává se stresem z pracoviště jiným způsobem.

Ve výzkumu převažují různé druhy sportu a vycházky do přírody. Někteří volí i jako svou relaxační metodu užívání alkoholu.

Převážná část dotazovaných ovšem neuvažuje o změně pracoviště, protože vidina stability do budoucna je rozhodující. V současné době by se pro stejné pracoviště rozhodla většina respondentů.

Výběr tohoto tématu se mi jevil příhodný, protože se zde setkávají dva extrémně rozdílné protipóly.

Svět etických zásad a principů a prostředí odsouzených osob, kterým etika téměř nic neříká. Buď se s ní nikdy nesetkali, anebo v lepším případě na to již zapomněli.

Smyslem odnětí svobody by mělo být pochopení a ponaučení běžného života občana, to jest dodržování stanovených norem a zákonů. Trest stále má být chápán jako náprava člověka, což v mnoha případech již bylo opomenuto a přílišné prosazování humanizace k tomu nepřispívá.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BANDIT, Rad, Ivana DAVIDOVÁ, Martina MACUROVÁ a Michal OPATRŇY. *Etický kodex jako nástroj podpory řešení etických dilemat sociální práce*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015. Sešit sociální práce. ISBN 978-80-7421-089-1.
2. DUFKOVÁ, Ivana a Jiří ZLÁMAL. *Police a profesní etika se zaměřením na etický kodex Policie České republiky*. Praha: [Střední policejní škola Ministerstva vnitra], 2005. ISBN 80-239-5689-2.
3. HERZOGO VÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997. ISBN 80-85981-42-4.
4. HODOVSKÝ, Ivan. *Úvod do etiky*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1992. ISBN 80-7067-191-2.
5. LEHMANNOVÁ, Martina, ed. *Etické kodexy*. [Brno]: Český výbor ICOM, 2014. ISBN 978-80-260-7405-2.
6. MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku*. Tišnov: SURSUM, 2003. ISBN 80-7323-062-3.
7. MALÁ, Drahomíra. *Vězeňství po česku II., aneb, Jak to Kula ve vězeňství koulí*. Blansko: Duha Press, 2009. ISBN 978-80-87061-36-7.
8. MATURKANIČ, Patrik. *Základy etiky: vybrané otázky z praktické filosofie : vysokoškolská učebnice*. Terezín: Vysoká škola aplikované psychologie, 2018. ISBN 978-80-87871-05-8.
9. NESVADBA, Petr. *Policejní etika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-195-3.
10. SPENCER, Herbert. *The Principles of Ethics*. N Meridian ST: Liberty Fund, 1978. ISBN 978-0913966334.
11. SPURNÝ, Joža. *Psychologie výslechu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN sbn978-80-7380-153-3.

Legislativní dokumenty

1. ZÁKONY PRO LIDI, Zákon č. 361/2003 verze 26 Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 2003, Obecné ustanovení §1, Předmět úpravy a rozsah působnosti s. 1. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-36>>.
2. Zákon České národní rady č. 555/1992 Sb. Ze dne 17. listopadu 1992 o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky v platném znění. Dostupné z WWW: <<https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-liberec/o-nas/vykon-vezenstvi/zakon-o-vezenske-sluzbe/>>.
3. KODEX PROFESNÍ ETIKY ZAMĚSTNANCE A PŘÍSLUŠNÍKA VS ČR VS-7 31 52 -1 8 /Č J-2 01 6- 80 00 40 -IA Ř.
4. Úplné znění Ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky: Úplné znění Usnesení České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky; některé další související právní předpisy. Vydání: patnácté. Praha: Armex Publishing, 2020. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-72-4.

Elektronické zdroje

1. Generální inspekce bezpečnostních zdrojů, 2012-2016. [online]. [cit. 2021-01-12]. Dostupné z WWW: <<https://www.gibs.cz/o-nas/predmet-a-napl>>.
2. Vězeňská služba České republiky, 2021. Oddělení prevence a stížností. [online]. [cit. 2021-01-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.vscr.cz/veznice-rynovice/novinky/oddeleni-prevence-a-stiznosti/>>.

Ostatní zdroje

1. BĚLECKÝ, Miroslav. Jak se rodil Kodex profesní etiky. České vězeňství. 2004, 12(4). Koncepce rozvoje vězeňství v ČR. České vězeňství. 1998, 6(1).

Seznam zkratk

- (GIPS) – Generální inspekce bezpečnostních sborů
- (VSČR) – Vězeňská služba České republiky
- (OPAS) – Oddělení prevence a stížností
- (HC) – Hlavní cíl bakalářské práce
- (VC1) – vedlejší cíl bakalářské práce č.1
- (VC2) – vedlejší cíl bakalářské práce č. 2
- (VC3) – vedlejší cíl bakalářské práce č. 3
- (VP1) – výzkumný předpoklad č. 1
- (VP2) – výzkumný předpoklad č. 2
- (VP3) – výzkumný předpoklad č. 3
- (VP4) – výzkumný předpoklad č.4
- (VP5) – výzkumný předpoklad č. 5
- (TO1). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 1
- (TO2). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 2
- (TO3). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 3
- (TO4). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 4
- (TO5). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 5
- (TO6). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 6
- (TO7). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 7
- (TO8). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 8
- (TO9). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 9
- (TO10). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č.10
- (TO11). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 11
- (TO12). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 12
- (TO13). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 13
- (TO14). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 14
- (TO15). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 15
- (TO16). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 16
- (TO17). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 17
- (TO18). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 18
- (TO19). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 19
- (TO20). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 20

(TO21). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 21

(TO22). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 22

(TO23). Tázací otázka řízeného anonymního rozhovoru č. 23

Přílohy

Příloha 1 – Kodex profesní etiky zaměstnance a příslušníka vězeňské služby České republiky

KODEX PROFESNÍ ETIKY ZAMĚSTNANCE A PŘÍSLUŠNÍKA VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY

Čj.: VS-73152-18/ČJ-2016-800040-IAŘ Praha, 2016

Preambule:

Kodex profesní etiky zaměstnance a příslušníka Vězeňské služby České republiky podporuje zákonnost a žádoucí standardy chování příslušníků ve služebním poměru k Vězeňské službě České republiky a zaměstnanců v pracovněprávním poměru k Vězeňské službě České republiky (dále jen „zaměstnanec Vězeňské služby České republiky“, není-li dále stanoveno jinak) v návaznosti na právní předpisy vztahující se k působnosti Vězeňské služby České republiky. Současně slouží jako informace pro veřejnost o způsobu jednání, které může od zaměstnanců Vězeňské služby České republiky požadovat.

Článek 1

Zaměstnanec Vězeňské služby České republiky vykonává profesi ve shodě s Ústavou České republiky, Listinou základních práva svobod, se zákony a ostatními právními předpisy, s právem Evropské unie, v souladu s doporučeními Evropských vězeňských pravidel, jakož i mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, a zároveň činí vše nezbytné, aby jednal v souladu s ustanoveními Kodexu profesní etiky zaměstnance a příslušníka Vězeňské služby (dále jen „Etický kodex“).

Článek 2

(1) Při plnění úkolů je povinností zaměstnance Vězeňské služby České republiky jednat profesionálně, svědomitě, nestranně a ve vztahu ke všem osobám ctít lidskou důstojnost, zákonnost všech postupů včetně principu rovného zacházení, respektovat a chránit lidská práva.

(2) Zaměstnanec Vězeňské služby České republiky je odpovědný za úroveň profesionálního výkonu své funkce, respektuje v mezích právních předpisů též koncepcí, priority a cíle Vězeňské služby České republiky a s tím související vnitřní předpisy a pokyny nadřízených vydané v souladu s tímto Etickým kodexem. Svou práci vykonává na vysoké odborné úrovni, dbá o zvyšování své kvalifikace a odbornosti, při plnění svěřených úkolů postupuje tak, aby Vězeňské službě České republiky nevznikaly zbytečné náklady. Za kvalitu své práce a za rozvíjení svých odborných znalostí je osobně odpovědný a své vzdělání si studiem průběžně prohlubuje.

Článek 3

(1) Profesní etika zaměstnance Vězeňské služby České republiky je neslučitelná s šířením urážek, pomluv nebo nepodložených obvinění zejména na adresu státního orgánu, územně samosprávného celku jako orgánů veřejné moci, jejich představitelů, jiného zaměstnance, a též protiprávním jednáním na veřejnosti.

(2) Zaměstnanec Vězeňské služby České republiky se chová tak, aby v době výkonu služby a pracovní době nediskreditoval sebe ani nepoškodil důvěryhodnost a vážnost Vězeňské služby České republiky.

(3) Zaměstnanec Vězeňské služby České republiky je při výkonu služby nebo práce vždy vhodně oblečen a upraven tak, aby nesnižoval dobré jméno Vězeňské služby České republiky.

Článek 4

Zaměstnanec Vězeňské služby České republiky je vždy zdvořilý, svým jednáním vykazuje tolerantnost, s vyloučením projevů diskriminace na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo

jiného postavení. S osobami, se kterými přichází při plnění svých povinností do kontaktu a s vězněnými osobami jedná korektně, dbá na zvyšování svého právního vědomí zejména v oblasti úcty k lidským právům.

Článek 5

(1) S výkonem pracovní nebo služební činnosti zaměstnance Vězeňské služby České republiky je neslučitelné jakékoliv korupční jednání.

(2) Zaměstnanec Vězeňské služby České republiky nevyžaduje a nesmí přijmout žádné dary nebo jiná zvýhodnění, které by mohly ovlivnit zákonnost a nestrannost výkonu jeho pracovních nebo služebních povinností a rozhodování. Neposkytuje ani nenabízí nikomu žádnou výhodu spojenou s využitím svého profesního postavení. Jedná tak, aby se při plnění jemu svěřených úkolů nedostal do postavení, ve kterém by byl zavázán nebo se cítil být zavázán oplatit službu či laskavost, která mu byla prokázána.

Článek 6

Zaměstnanec Vězeňské služby České republiky je povinen dodržovat zásady ochrany osobních údajů, zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dověděl při výkonu své profese nebo v souvislosti s ní a které mají zůstat utajeny před nepovolanými osobami, či které byly za takové výslovně označeny, pokud ustanovení zákona nevyžaduje jinak.

Článek 7

Zjistí-li zaměstnanec Vězeňské služby České republiky ztrátu, neodpovědné hospodaření s majetkem, podvodné nebo korupční jednání, anebo se oprávněně domnívá, že se na něm vyžaduje, aby jednal způsobem, který je v rozporu s právními předpisy nebo je neetický, oznámí toto bez zbytečného odkladu.

Článek 8

Etický kodex navazuje a rozvíjí povinnosti zaměstnanců Vězeňské služby České republiky vyplývající ze základního pracovněprávního vztahu nebo služebního poměru a jejich nerespektování může být kvalifikováno jako porušení zákoníku práce a pracovního řádu, anebo porušení služební kázně.

Příloha 2 – Řízený rozhovor – subjekt 1

- 1. Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?**
Stabilní zaměstnání s možností po letech využívat výsluhy.
- 2. Jak dlouho tam již pracuješ?**
Pracuji jako dozorce přes 18 let.
- 3. Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal ve VSČR?**
První pozice byla v eskortní službě poté dozorce vazby a trestu. 4 roky eskorta a 14 let dozorce.
- 4. Je hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?**
Změn jsem zažil mnoho. Vše směřuje k většímu humanismu.
- 5. Myslíš si, že tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?**
Po delší době asi 5 let začíná toto zaměstnání ovlivňovat soukromý život.
- 6. Když se řekne, etika, co Tě napadne? Nebo morálka, slušné chování....**
Standartní jednání, které by měl ovládat příslušník VSČR.
- 7. Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?**
Příslušníci jsou přijímáni na základě testů, které obsahují předpoklady etického jednání a chování. Každý má jinou úroveň chápání etiky.
- 8. Pamatuješ si, když jsi nastupoval poprvé do VSČR, jestli jsi byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?**
Při vstupu do VSČR teprve etický kodex vznikl s přijímáním nových pravidel chování v ozbrojených složkách.
- 9. Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR?**
Ano
- 10. Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?**
Každý by se měl seznámit rámcově o chování ve služebním poměru.
- 11. Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?**
Neustále. Ve VSČR je kladen důraz na chování a humanismus vůči vězněným osobám.
- 12. Setkal ty jsi se někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Některé situace nelze řešit domluvou a následuje užití donucovacích prostředků, které musí být použity v rámci pravidel a práva tím mohou vznikat sporné situace neetického chování.
- 13. Jaké další situace jsi v rámci porušení etického chování zažil?**
Vyhrocené komunikační situace s odmítáním podmínek ubytování
- 14. Víš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?**
Může se stát, že z hlediska psychického vypětí může nastat situace neetického chování.
- 15. Setkal ty jsi se někdy v této situaci? Nebo tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Konfliktní situace jiných odlišných názoru před vězni.
- 16. Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?**
Postihovat by se nemělo vzhledem k vyčerpání a žádnému relaxu a regeneraci. Postihuje se více než kdysi.
- 17. Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby ses zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?**
Neustálý stres. Regenerace probíhá ve volnech, výlety do přírody.

18. Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích?

Proč?

Ne. Humanizace nepřispívá výrazně ke změně chování vězňů.

19. Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?

Způsobena nezačleňováním vězňů do pracovních činností a slabé možnosti ovlivnění jejich aktivit.

20. Co by se mělo, podle tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?

Zlepšovat a cílit na jednotlivce, kteří mohou být ovlivněni k lepšímu chování.

21. Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání?

Ano.

22. Kdyby ses měl opět rozhodnout, nastoupil bys do VSČR znovu?

Ne, jsou vhodnější pracovní činnosti a zaměstnání.

23. Chtěl bys něco doplnit nebo se na něco zeptat?

Ne.

Příloha 3 – Řízený rozhovor – subjekt 2

1. **Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?**
Žádnou.
2. **Jak dlouho tam již pracuješ?**
6 let.
3. **Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal ve VSČR?**
Stále stejná pozice.
4. **Je to hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?**
Ano.
5. **Myslíš si, že tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?**
Nemyslím si.
6. **Když se řekne, etika, co tě napadne? Nebo morálka, slušné chování....**
Že to bohužel nepoužívá žádný člověk a nikdo se tím neřídí.
7. **Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?**
Ano, pár lidí to má, ale spíš menšina.
8. **Pamatuješ si, když si nastupoval poprvé do VSČR, jestli si byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?**
Nepamatuji.
9. **Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR?**
Ano.
10. **Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?**
Ano je. Pro vedoucí a všechny nadřízené.
11. **Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?**
Nikdy za svojí kariéru bachaře.
12. **Setkal ty jsi se někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Ano setkal, ale domluva nestačila. Museli se použít donucovací prostředky a dát na krizovou celu.
13. **Jaké další situace si v rámci porušením etického chování zažil?**
Nepamatuji si. Většinou s nespokojeností vězně.
14. **Víš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?**
Ano vím.
15. **Setkal ty jsi se někdy v této situaci? Nebo Tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Ano, kolegové kradli naše jídlo, zalepením zámku vteřinovým lepidlem.
16. **Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?**
Myslím si že dříve se postihovalo více.
17. **Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby si se zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?**
Ano, pravidelně. Stres z vězňů. Snažím se na to nemyslet. Regeneruju síly alkoholem.
18. **Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích? Proč? Ne. Nemá je to úplně zbytečné.**
19. **Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?**
Bude pokračovat. Většina je nepoučitelná.
20. **Co by se mělo, podle Tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?**

Vážit si více příslušníků.

21. Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání?

Ne.

22. Kdyby si se měl opět rozhodnout nastoupil by si do VSČR znovu?

Ano.

23. Chtěl by si něco doplnit nebo se na něco zeptat?

Ne.

Příloha 4 – Řízený rozhovor – subjekt 3

1. **Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?**
Peníze.
2. **Jak dlouho tam již pracuješ?**
8 let.
3. **Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal ve VSČR?**
Jednu pozici.
4. **Je hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?**
Ano.
5. **Myslíš si, že Tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?**
Ano.
6. **Když se řekne, etika, co Tě napadne? Nebo morálka, slušné chování....**
Nic.
7. **Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?**
Ano.
8. **Pamatuješ si, když si nastupoval poprvé do VSČR, jestli si byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?**
Ne.
9. **Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR?**
Ne.
10. **Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?**
Ne.
11. **Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?**
Teď.
12. **Setkal ty jsi se někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Ano.
13. **Jaké další situace si v rámci porušením etického chování zažil?**
Nevím.
14. **Víš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?**
Ano.
15. **Setkal ty jsi se někdy v této situaci? Nebo Tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Ano.
16. **Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?**
Ano.
17. **Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby si se zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?**
Ano.
18. **Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích? Proč? Ne.**
19. **Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?**
Nic.
20. **Co by se mělo, podle Tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?**
Vše.

21. Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání?

Ne.

22. Kdyby si se měl opět rozhodnout nastoupil by si do VSČR znovu?

Ano.

23. Chtěl by si něco doplnit nebo se na něco zeptat?

Ne.

Příloha 5 – Řízený rozhovor – subjekt 4

1. Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?

Ztráta původního zaměstnání, ale především zájem o danou práci, znal jsem kolektiv a samozřejmě i motivace pracovat ve státní sféře s jistotou platu a výsluhou.

2. Jak dlouho tam již pracuješ?

12tým rokem.

3. Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal ve VSČR?

Po škole jsem pracoval jako specialista pro střední podnikatele v Komerční bance, následně na stejné pozici v Raiffeisenbank a krátkodobě v Okay elektro jako prodej. Od roku 2009 pracuji ve Vězeňské službě ČR. Pracoval jsem tedy na 4 místech

4. Je hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?

Samozřejmě :). Moje práce v bankovním sektoru se od zaměstnání ve VS ČR opravdu hodně odlišovala. Kontakt s klienty téměř žádný, neboť naši klienti byli tak movití, že do banky nechodili - bankovní poradce jezdil přímo za nimi a se získanými daty od klienta jsem poté pracoval já. Takže styk s klienty nulový, práce s čísly a s miliony Kč. Ve vězeňství defakto nepracuji s žádnými penězi, ale zase je tam rizikový kontakt s „klienty“, tedy s vězněnými osobami. Je to opravdu naprosto odlišná práce.

5. Myslíš si, že Tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?

Již při nástupu k VS ČR jsem byl upozorňován na to, že mě práce u VS ČR změní. Sám si uvědomuji, že tomu tak je, ale nevidím na tom nic špatného. V bance Vás to naučí být úslužný, milý, slušný, hodný – charakteristika výborná, ale v reálném životě jsem se svou slušnou povahou mnohdy narazil při jednání s dynamičtějšími osobami. Práce u VS ČR mě naučila více empatie, dominantnosti a dynamice. Možná svým způsobem přímočarosti. Práce u VS ČR mě změnila v tom, že v jednání a komunikaci s jinými lidmi mohu působit v určitých chvílích suverénněji, což ale není způsobeno tím, že by se ze mě stal „frajírek“, ale proto, že nemám problém říct věci tzv. „na rovinu“ a upřímně. Avšak našel jsem i velké pozitivum současné práce – dříve mě, jako slušného bankéře, každý „oblafnul“, mohl se mnou různě manipulovat. To v současné době nejde, nejsem tak důvěřivý a díky práci, i mimo jiné s vězni podvodníky a manipulátory, dokáží velmi dobře odhadnout člověka a neuvěřit tak mnohým výmyslům a klamům.

6. Když se řekne, etika, co Tě napadne? Nebo morálka, slušné chování....

Etika je z mého pohledu postoj, chování, jednání podle určitých hodnot a principů na základě svobodné vůle jedince či dle nějakých nastavených parametrů oboru, ve kterém vystupují. Etika je takový obecný pohled, zatímco morálka už je cílená na jednotlivá jednání.

7. Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?

Domnívám se, že postupnými vývinem od narození člověka do sebe dostáváme etiku, morálku, mravy a stavy chování. Je to velmi závislé především na rodinném prostředí, které nás formuje jako člověka do budoucna. Samozřejmě nás postupem věku formuje i škola, přátelé, práce, nicméně v rodině vidím základ. A vidím to i u vězňů. Těžko jim můžeme „vnucovat“ nebo ukazovat morálku a etiku lepší, když jí v sobě od narození nemají, neboť jejich rodinné poměry jsou v mých očích tristní. Vězňům mnohdy nepřijde, že dělají něco špatně, protože to takhle dělali jejich rodiče a dali jim tak pocit, že je to tak správně.

8. **Pamatuješ si, když si nastupoval poprvé do VSČR, jestli si byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?**
Nepamatuji.
9. **Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR? Ano x NE**
Neznám.
10. **Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?**
Svým způsobem ano, nicméně nás jako příslušníky eticky vedou zákony, dle kterých se musíme řídit.
11. **Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?**
Viz předešlá otázka. V našem odvětví je upřednostňována zákonnost. Můžeme si o výkladu určitého nařízení myslet, že je eticky špatně, ale jsme povinni toto nařízení dodržovat.
12. **Setkal ty jsi se někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Bez komentáře.
13. **Jaké další situace si v rámci porušením etického chování zažil?**
Taktéž bez komentáře.
14. **Viš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?**
Ano.
15. **Setkal ty jsi se někdy v této situaci? Nebo Tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Ano setkal. Kolega došel doslova „vyřvat“ nadřízenou, při čemž použil velmi hrubý slovník. Neuznávám takové jednání ani mezi kolegy, natož, když někdo sprostě nadává ženě, notabene nadřízené. Bohužel mě mrzí, že si to nadřízená nechala líbit.
16. **Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?**
Domnívám se, že v minulosti by si takové jednání nikdo z nadřízených líbit nenechal.
17. **Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby si se zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?**
Práce příslušníka VS ČR je velmi stresová situace. Už jen z toho důvodu, že pracujete neustále pod dohledem kamer a v případě, že uděláte chybu, tak dojde ke kázeňskému řízení, kdy krom nějakých peněžitých sankcí můžete přijít i o práci. Krom tohoto je to pochopitelně práce s vězněnými osobami. Mnozí vězni, především z řad obviněných, se domnívají, že mají na všechno právo a žádné povinnosti a dochází tak ke střetu se zaměstnanci – naštěstí v mém okolí zatím pouze ve střetu stížností písemných, nikoliv fyzického napadení. Proto musí být zaměstnanec VS ČR neustále obezřetný, být si svým jednáním a postavením jistý, že nepřekročil žádný zákon, nařízení či jednotlivý řád věznice tak, aby nezavdal vězněné osobě příležitost ke stížnosti. Co se týče odpočinku a regenerace, v mém případě se jedná především o rodinu, sport, rybaření a většinou se mi daří nechávat služební starosti za zdmi věznice a netahat si tyto starosti domů.
18. **Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích? Proč? Ano x Ne**
Humanizace vězeňství mi přijde jako takový politicky líbivý pojem. Nemám nic proti humanizaci a uzpůsobování podmínek pobytu vězněných osob tak, aby to odpovídalo 21tému století. Nicméně vidím, že pojem humanizace se, díky mnohdy zbytečným organizacím, stáčí úplně jiným směrem a to především k posilování postavení vězněných osob vůči personálu věznic.

19. Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?

Opět nesnadná odpověď. Jedním z úkolů vězeňské služby, především skrze občanské zaměstnance, je působení na vězně tak, aby se snižovala recidiva. Věřím tomu, že se občanští zaměstnanci opravdu snaží, ale spousta papírování brání většímu věnování-se vězněným osobám. Domnívám se, že by ke snížení recidivy mohlo přispět zpřísnění trestů odnětí svobody. Dále si myslím, že by právě při nápravě recidivy měly lépe fungovat organizace, které se zabývají humanizací a ochranou vězňů ve věznicích (např. spolek Šalamoun a jiní). V médiích tyto organizace mnohdy vystupují tak, že bojují za vězně a starají se o ně po propuštění, ale realita (alespoň, co mám informace přímo od vězněných osob) je úplně jiná. Po propuštění už o ně nikdo nemá žádný zájem, natož se jim snažit pomoci – pakliže se nejedná o mediálně známý případ.

20. Co by se mělo, podle Tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?

Domnívám se, že systém vězeňství v ČR je správně nastavený. Jestli bych viděl nějakou možnost úpravy, pak bych viděl možnost jen v např. stavebních úpravách a opravách věznic tak, aby z nich byla modernější zařízení především pro práci příslušníků a občanských zaměstnanců VS ČR.

21. Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání? Ano x ne?

Určitě nepřemýšlím. Mě služba ve prospěch státu ve VS ČR velmi baví a služba je pro mě opravdovým koníčkem, sloužím rád a v této pozici jsem se našel.

22. Kdyby si se měl opět rozhodnout nastoupil by si do VSČR znovu?

Ano, nastoupil bych znovu.

23. Chtěl by si něco doplnit nebo se na něco zeptat?

Chtěl bych popřát všem lidem v ČR pevné zdraví. Dále popřát Vězeňské službě co nejméně problémových vězňů a co nejvíce kvalitních příslušníků a občanských zaměstnanců. :)

Příloha 6 – Řízený rozhovor – subjekt 5

1. **Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?**
Jistota zaměstnání, peníze
2. **Jak dlouho tam již pracuješ?**
Skoro 6 let
3. **Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal ve VSČR?**
4.pozice, eskorta, strážní a zásahová hlídka, střídač směny, zástupce velitele směny.
4. **Je hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?**
Ano
5. **Myslíš si, že Tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?**
Ano
6. **Když se řekne, etika, co Tě napadne? Nebo morálka, slušné chování....**
Slušné vystupování, nenadávat si, neponižovat.
7. **Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?**
Myslím si, že každý to má v sobě.
8. **Pamatuješ si, když si nastupoval poprvé do VSČR, jestli si byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?**
Ano, byl jsem s ním při nástupu obeznámen.
9. **Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR? Ano x NE**
Ano.
10. **Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?**
Potřebný určitě je, především pro celý vězeňský systém.
11. **Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?**
Při nástupu do zaměstnání a také při základní odborné přípravě.
12. **Setkal ty jsi se někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Nesetkal, ale určitě by se takové chování trestalo.
13. **Jaké další situace si v rámci porušením etického chování zažil?**
Žádné.
14. **Víš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?**
Samozřejmě vím.
15. **Setkal ty jsi se někdy v této situaci? Nebo Tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Já osobně ne, ostatní neřeším.
16. **Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?**
Myslím si, že se neetické chování postihuje stále stejně jako dřív.
17. **Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby si se zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?**
Ano, např.: porušování kázně vězňů / rybaření, cyklistika.
18. **Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích? Proč? Ano x Ne**
Humanizaci nepodporuji, vliv na etické chování má veliké z důvodu zastávání se vězňů.
19. **Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?**
Myslím, že v dnešní době to bude horší a horší, protože nemají lehký návrat do normálního života a je příliš málo alternativních trestů.

20. Co by se mělo, podle Tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?

Víc práv pro příslušníky VSČR.

21. Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání? Ano x ne?

Nemám roky, takže zatím ne.

22. Kdyby si se měl opět rozhodnout nastoupil by si do VSČR znovu?

Těžko říct, nejspíš ne.

23. Chtěl by si něco doplnit nebo se na něco zeptat?

Není.

Příloha 7 – Řízený rozhovor – subjekt 6

1. **Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?**
Adrenalin, peníze, být potřebný pro stát.
2. **Jak dlouho tam již pracuješ?**
3 roky
3. **Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal ve VSČR?**
2, eskorta, strážní a zásahová hlídka.
4. **Je hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?**
Myslím že ne.
5. **Myslíš si, že Tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?**
Ne.
6. **Když se řekne, etika, co Tě napadne? Nebo morálka, slušné chování....**
Nebýt arogantní, pomáhat si.
7. **Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?**
Určitě ano.
8. **Pamatuješ si, když si nastupoval poprvé do VSČR, jestli si byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?**
Ano, každý je při nástupu obeznámen.
9. **Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR? Ano x NE**
Ano.
10. **Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?**
Ano je potřebný, především pro příslušníky.
11. **Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?**
Při přijetí do VSČR.
12. **Setkal ty jsi se někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Ano, mezi příslušníky (naschvály a hádky) a řešila se vždy domluvou.
13. **Jaké další situace si v rámci porušením etického chování zažil?**
Na jiné si nevzpomínám.
14. **Viš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?**
Ano.
15. **Setkal ty jsi se někdy v této situaci? Nebo Tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
Nesetkal, kolega ano, situace se řešila domluvou.
16. **Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?**
Nyní se postihuje víc.
17. **Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby si se zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?**
Ano, napadání příslušníků vězněnými osobami / fotbal, alkohol.
18. **Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích?**
Proč? Ano x Ne
Humanizace je důležitá pro vězněné osoby pro zlepšení výkonu trestu a vazby.
19. **Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?**
Recidiva je vysoká, jsou příliš nízké tresty.
20. **Co by se mělo, podle Tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?**
Vyšší tresty, aby klesla recidiva vězňů.

21. Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání? Ano x ne?

Ne

22. Kdyby si se měl opět rozhodnout nastoupil by si do VSČR znovu?

Určitě ano, je to jistota.

23. Chtěl by si něco doplnit nebo se na něco zeptat?

Ne

Příloha 8 – Řízený rozhovor – subjekt 7

1. Jakou jsi měl motivaci jít pracovat do VSČR?

Motivaci jsem neměl. Chtěl jsem si to vyzkoušet, připadalo mi to zajímavý. Práce v uniformě.

2. Jak dlouho tam již pracuješ?

Nyní tam již nepracuji. Pracoval jsem tam 2,5 roku. Odešel jsem z důvodu porušení vnitřních pravidel.

3. Kolik a jaké pracovní pozice jsi vystřídal ve VSČR?

Pouze jednu, vlastně 2. Práce na eskortě a potom to bylo práce ve směně. Na baráku, při vstupu do objektu, jakoby ostraha, tam se drží nepřetržitě, 24 hodin denně od pondělí do neděle, služby jsou vypsaný 2 dny den, dva dny noc, po 12 hodinových směnách.

4. Je hodně odlišné prostředí od té doby, co jsi nastoupil?

Ne. Moc věcí se tam nemění. Nebo dlouho trvá, než se cokoliv změní. To by musel vyjít zákon nebo novela. V praxi se tam nic nemění. Jsou tam zažitý normativy.

5. Myslíš si, že Tě toto zaměstnání ovlivňuje i v soukromém životě?

Možná svým způsobem ano. Nyní už ne. Mohlo by při delším pobytu by mohlo. Protože zjistíš to, že máš jinou pracovní morálku, než ten kdo dělá manuálně a s tím související věci. Jinak s věcma počítáš, snažíš si všechno udělat sám. Tzv. lemplovatíš.

6. Když se řekne, etika, co Tě napadne? Nebo morálka, slušné chování....

Vyložení předpisy. Co je psáno, to je dáno. Nijak zvlášť jsem o tom nepřemýšlel. Základní principy, co Ti vštěpují při výchově. Co Ti dají rodiče, jinak zvlášť jsem to nikdy neřešil.

7. Myslíš si, že všichni máme v sobě jistou úroveň těchto pojmů? Jak příslušníci VSČR, tak také vězni?

Asi ano. Měli by mít. Pokud jsou normální, normální IQ, tak by jí měli mít. Průměrný občané, nebo většina populace. U vězňů to pokulhává, ty jí zneužívají. Z přemíry výhod, když se jim to hodí, tak si začnou stěžovat a začne se to probírat. Z přemíry humanizace se jim většinou vyhoví, ne vždycky.

A ty si se s tím setkal? (doplňující otázka)

Přímo.... Ne. Já jsem přímo s nima nebyl. Ti co jsou s nima v přímým kontaktu, tak ty jo. Já ne.

8. Pamatuješ si, když si nastupoval do VSČR, jestli si byl obeznámen s Etickým kodexem příslušníka VSČR?

Přímo s Etickým kodexem jsem seznámen nebyl. Určitě ne. Ale, bylo mi řečeno, že nákej existuje, ale preferuje se služební zákon č. 361 z roku 2003.

9. Znáš tento Etický kodex příslušníka VSČR? Ano x NE

Ne. Pár bodů ano, ale celej ne. Vyprávět bych ho neuměl. Nevím, co je tam napsáno.

10. Myslíš, že je Etický kodex příslušníka VSČR potřebný? A pro koho?

Potřebný je. Ale musí být vyváženější, ne na základě, ne prosazování za každou cenu. Když to není v zákoně, že je to ubírání práv. Když někdo neprokáže etické chování, že jsou mu ubírány práva.

11. Kdy jsi v zaměstnání naposledy slyšel něco o etice a etickém chování?

Myslím ve vězeňství?

Ve vězeňství o etice?.....tam se to neřešilo. Tam se řeší příkazy, není tam prostor pro chovat se eticky. Musí se jet podle služebního zákona. Přílišnou etikou by určitě došlo k porušení bezpečnostního nařízení.

- 12. Setkal ty jsi se někdy přímo v rámci služby s neetickým chováním? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
 Ze strany příslušníka?
Z jakékoliv strany. (doplňující otázka)
 Ne. Já jsem se s tím nesešel.
- 13. Jaké další situace si v rámci porušení etického chování zažil?**
 Ze strany vězňů?
 Oni furt něco vymýšlí, nemají co na práci. Jediná jejich činnost je, jak znepříjemnit službu vykonávajícím příslušníkům.
- 14. Víš, že se můžeš setkat s neetickým chováním při výkonu služby také mezi kolegy či nadřízenými?**
 Můžu. Pokud budu jednat s lidma v kterýmkoliv oboru, tak se můžu setkat s neetickým či etickým chováním.
- 15. Setkal ty jsi se někdy v této situaci? Nebo Tvůj kolega či nadřízený? Kdy a jak? Co následovalo? Jak se celá situace řešila?**
 Pár drobností. To asi jo. Vůči podřízený – nadřízený. Myslíš si, že se může určitá věc řešit jiným způsobem. Ale nadřízený řekne, že ne. Má poslední slovo.
- 16. Myslíš si, že by se neetické chování dříve více postihovalo jinak než nyní? Nebo je naopak nyní situace daleko lepší?**
 Teď je to hodně lepší. Vůči vězňům je to lepší, ti se mají líp. Mají lepší podmínky, než kdysi. Za totality.
A vůči kolegům či nadřízeným? Je to také lepší? (doplňující otázka)
 Je to doba modernější. Komunikace je na lepší úrovni. Zvedá se mentalita příslušníků.
- 17. Setkáváš se se stresovými situacemi při výkonu služby? S jakými? Co děláš proto, aby si se zbavil stresu? Jak odpočíváš, regeneruješ síly?**
 To jsou stresové situace na denním pořádku. Když ne, tak obden. Každý to má jinak, někdo si jde zaběhat, někdo si přečte knížku, někdo si to tolik nebere do hlavy. Záleží na osobnosti každého člena. Mě stačí tam nebýt. Občas sport, tím to vyženeš z hlavy.
- 18. Co si myslíš o humanizaci vězeňství? Má vliv na etické chování ve věznicích? Proč? Ano x Ne**
 Je přemrštěná. Strašně je na ní velká váha, velký důraz. Klade se na humanizaci velký důraz na úkor příslušníků. Jak má ten trest psychologicky působit, tak jim se tam žije vlastně dobře. Tohle kdyby se utlumilo, tak by nebyla taková recidiva. Jak by se mu ten pobyt co nejvíc zpřijemnil. To si myslím, že není vždy dobře. Každý kdo tím jednou prošel, by si měl hodně rozmyslet, aby se tam nedostal podruhý.
- 19. Recidiva vězňů – co si o ní myslíš?**
 Ta je, bohužel, hodně vysoká. Hlavní aspekt je tam humanizace. Ona se vlastně hodně točí u těch sociálně slabých. Oni na to nemají, tam je to předurčený. Když se dostanou na delší trest kolem v 18 či v 20 roku jejich věku, tak se tam vrací s železnou pravidelností. Nemají pracovní návyky. A s tím související etické pracovní chování.
- 20. Co by se mělo, podle Tebe, v celém systému vězeňství v České republice změnit?**
 Zvýšit pravomoc příslušníkům vězeňské služby.
Čemu by to pomohlo? (doplňující otázka)
 Líp by se pracovalo.

Příslušníkům? (doplňující otázka)

Ano, ale museli by mít dohled. Pod nějakým širším pohledem. Určitě bych zavedl širší pravomoci.

21. Přemýšlíš v nejbližší době o změně zaměstnání? Ano x ne?

Ne. Už jsem zaměstnání změnil.

22. Kdyby si se měl opět rozhodnout nastoupil by si do VSČR znovu?

Asi ne. Moc dobře mi to nevyhovovalo. Celý ten systém. Ne zařazení, ale to jak to tam fungovalo. Nebo bych si zvyknul.... Možná by vše vyřešil čas. Kdybych časem otupěl, tak by se to dalo.

23. Chtěl by si něco doplnit nebo se na něco zeptat?

Ne. Děkuji.